บทความวิจัย

เรื่องการศึกษาองค์ประกอบทางวรรณกรรมและประเด็นที่แฝงอยู่ในหนังสือการ์ตูน “ก้นหอยมรณะ”

โดย

นายยศพัทธ์ ดิษฐคำเริง

รหัสนักศึกษา 05600721

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทความวิจัย

เรื่องการศึกษาองค์ประกอบทางวรรณกรรมและประเด็นที่แฝงอยู่ในหนังสือการ์ตูน “ก้นหอยมรณะ”

โดย

นายยศพัทธ์ ดิษฐคำเริง

รหัสนักศึกษา 05600721

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบทางวรรณกรรมและประเด็นที่แฝงอยู่ในหนังสือการ์ตูน “ก้นหอยมรณะ” เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450 112 การศึกษาเอกเทศ

บทความวิจัยชิ้นนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารียา หุตินทะ ที่ช่วยให้คำปรึกษา แก้ไข และให้กำลังใจมาตลอดทั้ง 2 ภาคการศึกษา จนทำให้บทความวิจัยชิ้นนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ เอเชียศึกษา ภาษาญี่ปุ่นในไลน์กลุ่ม 3 นาทีร้อยเรื่อง กลุ่มปีสี่ออนไลน์หรือไม่ และกลุ่มภัยพิบัติ ที่เมื่อใดที่เข้าไปพูดคุยก็มีเรื่องราวตลกขำขันมาเล่าสู่กันฟังเสมอ

ขอขอบคุณนางสาวปวริศา นางสาวปพิชญา นางสาววิลาวัลย์ นางสาวสุชารัตน์ และนางสาวสุกัญญาที่เป็นต้นแบบแห่งความขยัน มีกำลังใจให้กันเสมอ และชวนไปทานอาหารยามเหนื่อยล้าเป็นประจำ

ขอบคุณนางสาวศิรกานต์ที่ช่วยให้คำปรึกษาเรื่องการจัดรูปแบบโครงวิจัย และการจัดทำสารบัญอัตโนมัติ

ขอบคุณคาเนะที่ไปเดินสูดอากาศด้วยกันทุกวันตอน 18 นาฬิกา รวมถึงแมวจรสีส้มและแมวจรลายเสือที่แวะเวียนมานั่งเล่นด้วยกัน

ขอบคุณxtar.storyที่ให้กำลังใจและชื่นชมเสมอ

ขอบคุณนายคณพลที่พาไปตลาดองค์พระปฐมเจดีย์เพื่อลดความเครียดหลังจากไม่สามารถคิดประเด็นที่จะศึกษาในบทความวิจัยนี้

นายยศพัทธ์ ดิษฐคำเริง

ชื่อบทความวิจัย การศึกษาองค์ประกอบทางวรรณกรรมและประเด็นที่แฝงอยู่ในหนังสือการ์ตูน “ก้นหอยมรณะ”

ผู้เขียน นายยศพัทธ์ ดิษฐคำเริง

อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารียา หุตินทะ

สาขาวิชา เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

ปีการศึกษา 2563

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางวรรณกรรมของหนังสือการ์ตูนเรื่องก้นหอยมรณะ ในด้านโครงเรื่อง ฉาก บรรยากาศ ตัวละคร และภาพประกอบ เพื่อศึกษาประเด็นเกี่ยวกับวัยรุ่นและประเด็นทางสังคมญี่ปุ่น

ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบทางวรรณกรรม ส่วนในทำให้หนังสือการ์ตูนเรื่องก้นหอยมรณะน่าติดตาม คำสาปที่เกินขึ้นกับตัวละครอย่างไม่มีที่มาที่ไปสร้างความสงสัยให้กับผู้อ่านติดตามต่อ และยังมีส่วนทำให้ผู้อ่านที่ชื่นชอบลายเส้นสยองขวัญอยากพลิกหน้ากระดาษต่อไปเพื่อเจอลายเส้นที่ชวนคลื่นไส้ในแต่ละตอน และพบว่าการศึกษาหนังสือการ์ตูนเรื่องนี้ได้สะท้อนสภาพสังคมและปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่นในยุคสมัยที่อิโต้ จุนจิเขียนหนังสือการ์ตูนเล่มนี้

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญรูปภาพ	จ
บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
สมมติฐานการศึกษา	6
ขอบเขตของการศึกษา	6
วิธีการวิจัย	6
การทบทวนแนวความคิดและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีวิจารณ์	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้แต่งก้นหอยมรณะ อิโต้ จุนจิ	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวัยรุ่น	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสังคมประเทศญี่ปุ่น	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการ์ตูนญี่ปุ่น	12
ผลการวิจัย	13
การวิเคราะห์องค์ประกอบทางวรรณกรรม	13
วิเคราะห์ด้านโครงเรื่อง	13
วิเคราะห์ฉากและบรรยากาศ	23
วิเคราะห์ตัวละคร	27
หนังสือการ์ตูนก้นหอยมรณะกับประเด็นเกี่ยวกับวัยรุ่นและประเด็นทางสังคมประเทศญี่ปุ่น	31
ประเด็นเกี่ยวกับวัยรุ่น	31

ประเด็นทางด้านสังคมในเชิงเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในหนังสือการ์ตูนก้นหอยมรณะ 34

สรุปและอภิปรายผล 38

บรรณานุกรม 40

สารบัญรูปภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 1 เมืองคุโรอุซึ	23
ภาพที่ 2 อุโมงค์ที่เข้ามาแล้วกลับไม่ได้	24
ภาพที่ 3 ทะเลที่ดูดเรือช่วยเหลือ	24
ภาพที่ 4 ป่าบนเขาที่เส้นทางวกวน	24
ภาพที่ 5 ห้องแถวที่มาบรรจบกันเป็นรูปก้นหอย	25
ภาพที่ 6 อาซามิที่กำลังโดนคำสาปกลืนกิน	26
ภาพที่ 7 ลิ้นของพ่อชูอิจิที่ยืดยาว	26
ภาพที่ 8 คาตายาม่าที่กำลังกลายเป็นหอยทาก	26
ภาพที่ 9 เคโกะหลังจากนำลูกกลับเข้าท้อง	26
ภาพที่ 10 ซากศพที่โดนแสงจากประภาคารเผา	26
ภาพที่ 11 ซากศพที่สภาพโดนเจาะทั่วร่างกาย	26

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

มังงะ (漫画) หรือหนังสือนิทานภาพประกอบ มังงะจะมีเรื่องเกี่ยวกับการใช้สายตาดู ดวงตาของตัวละครมีขนาดใหญ่ทำให้ผู้อ่านรับรู้ความรู้สึกของตัวละครได้จากดวงตา และการใช้คำบรรยายเสียงลงในช่องการ์ตูน ทำให้อ่านได้เร็ว โดยไม่จำเป็นต้องอ่านคำบรรยายในช่องข้อความก็สามารถดูเพียงแค่ภาพและเข้าใจเนื้อเรื่องทั้งหมดได้ ในมังงะจะมีปรัชญาบางอย่างที่แฝงซ่อนอยู่ในเนื้อเรื่องเช่นเรื่อง ศีลธรรม พระเจ้า และจักรวาล เนื้อหาในมังงะจะค่อนข้างหนักหน่วง แต่ด้วยลายเส้นแบบการ์ตูนทำให้ความหนักหน่วงนี้เบาลง (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2550 : 7)

มังงะ ครอบคลุมการ์ตูนทุกรูปแบบไม่ใช่แค่การ์ตูนของญี่ปุ่น แต่รวมไปถึงการ์ตูนรูปแบบต่าง ๆ ของต่างประเทศก็ได้เช่นกัน ซึ่งจะเป็นหนังสือการ์ตูนที่มีเรื่องราว ใช้ช่องคำพูด และลายเส้นการ์ตูน ในทางญี่ปุ่นจะเรียกหนังสือการ์ตูนของญี่ปุ่นว่า มังงะ แต่จะเรียกหนังสือการ์ตูนทางฝั่งของอเมริกาว่า อเมริกันคอมิก (アメリカンコミックス) (BANLUEBOOKS, 2559)

ผู้เขียนหนังสือการ์ตูนเรื่องก้นหอยมรณะ คือ อิโต้ จุนจิ (伊藤潤二) เป็นนักเขียนแนวสยองขวัญชาวญี่ปุ่น ซึ่งการเขียนหนังสือแนวนี้ของอิโต้ จุนจิได้รับแรงบันดาลใจจาก คาสึโอะ อุเมซึ (楳図かずお) ซึ่งเป็นนักเขียนแนวสยองขวัญเช่นกัน ผลงานของอิโต้ จุนจิส่วนใหญ่จะเขียนเรื่องที่มีตัวละครที่มีปัญหาทางอารมณ์ หรือพูดถึงปัญหาสังคม สัตว์ประหลาด ความตาย เหตุการณ์เหนือธรรมชาติ เช่น ปลามรณะ โทมิเอะ Black paradox และนอกจากนี้อิโต้ จุนจิยังมีมุมมองในการมองเรื่องปกติ ให้กลายเป็นเรื่องแปลกได้ เช่นแรงบันดาลใจจากการเขียนเรื่องก้นหอยมรณะ อิโต้ จุนจิมองว่าลายก้นหอยที่ปกติจะอยู่เพียงบนแก้มสีแดงของตัวการ์ตูนญี่ปุ่นเท่านั้น จึงนำลายก้นหอยมาเพิ่มความแปลกประหลาดเข้าไป

หนังสือการ์ตูนเรื่องก้นหอยมรณะมีทั้งหมด 3 เล่มจบ และมีตอนย่อย ๆ ในแต่ละเล่ม โดยเล่ม 1และเล่ม 2 มีเล่มละ 6 ตอน ส่วนเล่ม 3 มี 7 ตอน รวมทั้งหมด 3 เล่ม 19 ตอน คือ นักสะสมก้นหอย(1) นักสะสมก้นหอย(2) รอยแผลเป็น เตาเผาประหลาด มนุษย์เกลียว ผมทรงก้นหอย กล่องตุ๊กกะใจ มนุษย์ก้นหอย ประภาคารสีดำ ยุงมรณะ สายสะดือ ไต้ฝุ่นหมายเลข1 ห้องแถวผีสิง ผีเสื้อวุ่นวาย วุ่นวายภาค2 หลบหนี เขาวงกต และซากปรักหักพัง โดยในแต่ละตอนก็จะมีผลของคำสาปก้นหอยแตกต่างกันไป

หนังสือการ์ตูนก้นหอยมรณะซึ่งเป็นหัวข้อวิจัยนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับเมืองคุโรอุซึ ซึ่งเป็นเมืองต้องคำสาปก้นหอย โดยดำเนินเรื่องผ่าน โคชิมา คิริเอะ ที่จะไปพบเจอเรื่องราวในเมืองซึ่งเกิดจากคำสาปก้นหอย ทำให้คนในเมืองแสดงพฤติกรรมแปลก ๆ หรือเกิดเหตุการณ์แปลก ๆ คิริเอะเคยเห็นซากบ้านแถวเก่า ๆ ตามจุดต่าง ๆ ของเมืองแต่ก็ไม่ได้สนใจอะไร แต่พอต่อมากหลังจากคำสาปก้นหอยขึ้นเรื่อย ๆ สถานที่ทุกแห่งถูกทำลายจากพายุก้นหอยจนเหลือเพียงแค่ตึกแถวเก่า ๆ เท่านั้นที่ไม่เป็นอะไร คนที่รอดชีวิตจากพายุก็มาอยู่รวมตัวกันที่บ้านแถวจนอัดแน่นกันหมด จนมีคนกลุ่มหนึ่งพยายามสร้างบ้านต่อเติมจากตึกแถวที่เหลืออยู่ ระหว่างนั้นคิริเอะ และพวก ก็พยายามที่จะหนีออกจากเมือง แต่ก็ไม่สามารถหนีออกจากป่าของเมืองไปได้เพราะเส้นทางวนกลับมาที่เดิม และไม่มีคนจากภายนอกเข้ามาช่วยได้เช่นกัน จนเธอวนกลับมาที่เมืองก็พบว่าเมืองถูกสร้างขึ้นใหม่อย่างรวดเร็ว เพราะเวลาในป่านั้นช้ากว่าโลกภายนอก เมืองที่ถูกสร้างใหม่จากตึกแถวเก่านั้น ๆ เชื่อมต่อกันเป็นรูปก้นหอยพอดี ใจกลางของเมืองเป็นบ่อน้ำใหญ่ที่แห้งไปแล้ว จึงเห็นบันไดลงไปใต้ดิน เธอจึงลงไปและพบว่าข้างใต้นั้นมีซากก้นหอยเปล่งแสงมากมาย ซึ่งเป็นต้นเหตุของคำสาป

ตัวอย่างตอนที่น่าใจสนใจ

ตอน “แผลเป็น” เนื้อเรื่องเกี่ยวกับอาซามิ เพื่อนของคิริเอะ ซึ่งมีหน้าตาสวยงาม จนดึงดูดผู้ชายให้มาชอบเธอ แต่ผู้หญิงคนอื่น ๆ ในโรงเรียนรู้ข่าวลือมาว่าอาซามิ มีแผลเป็นบนหน้าผาก ที่ว่ากันว่าเป็นคำสาปที่ทำให้ผู้ชายชอบเธอ ซึ่งแผลเป็นนั้นอาซามิเล่าให้คิริเอะฟังว่าตอนเด็ก ๆ ระหว่างที่เธอกำลังเล่นที่สนามเด็กเล่นกับเพื่อน ๆ ผู้ชาย เธอได้เรียกร้องความสนใจด้วยการไต่ไปบนเครื่องเล่นสูง แต่เธอผลัดตกลงมาจากเครื่องเล่น เลยทำให้เธอเป็นแผล พวกเพื่อนผู้ชายเธอก็ต่างช่วยเธอทั้งช่วยไปตามครู ช่วยพยุงเธอที่ล้มอยู่ เธอเลยรู้สึกว่าเธอเรียกร้องความสนใจจากผู้ชายได้สำเร็จเพราะแผลนั้น วันหนึ่งคิริเอะจะไปบ้านชูอิจิคนรักของเธอ แต่อาซามิขอไปด้วย พอไปถึงชูอิจิสัมผัสได้ถึงพลังงานน่ากลัวบางอย่างจากอาซามิ จึงกลัวและไล่อาซามิออกไป อาซามิรู้สึกแย่ และไม่ยอมแพ้ เพราะที่ผ่านมาไม่มีผู้ชายคนไหนไม่ชอบเธอ จนแผลเป็นของเธอได้กลายเป็นรูปก้นหอย และขยายใหญ่ขึ้น จนกลืนดวงตา หน้า และสุดท้ายก็กลืนตัวของเธอไปทั้งหมด

ตอน “ผมทรงก้นหอย” เนื้อเรื่องเกี่ยวกับการเรียกร้องความสนใจ วันหนึ่งมีเด็กกระโดดตึกที่โรงเรียนลงมาเสียชีวิต แต่หน้าของเด็กคนนั้นกำลังยิ้มอยู่ เซกิโนะ เพื่อนของคิริเอะมีความเห็นว่าเด็กคนนี้ชอบเรียกร้องความสนใจ ชอบให้คนมอง และรู้สึกว่าคิริเอะก็กำลังเรียกร้องความสนใจเหมือนกัน วันต่อมาผมของคิริเอะยาวขึ้น อย่างน่าประหลาดใจและขดเป็นก้นหอยสวยได้เองโดยไม่

ทราบสาเหตุ ไม่ว่าหวี ตัด หรือมัดผม มันก็ยังคงยาวขึ้นและขดอยู่แบบนั้นทำให้ทุกคนที่โรงเรียนต่างจ้องมองเธอ จนเซกิโนะก็อิจฉาเธอเหมือนกันที่คนทั้งโรงเรียนสนใจ วันต่อมาผมของเซกิโนะก็ยาวและขดเป็นก้นหอยเหมือนกัน จนผมของทั้ง 2 คนมีชีวิตและความคุมตัวเองได้ และผมของทั้งสองคนก็ต่อสู้กันเอง ยิ่งผมต่อสู้กันเท่าไร เจ้าของเส้นผมอย่างเซกิโนะ และคิริเอะก็เริ่มเหนื่อยขึ้นเรื่อย ๆ จนสุดท้ายเซกิโนะที่มีความอิจฉา และอยากโดดเด่น ซึ่งต่างกับคิริเอะที่ไม่ได้อยากโดดเด่นเกินใคร ก็ถูกเส้นผมสูบพลังจนหมด และล้มลงเสียชีวิต

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นดังต่อไปนี้

ด้านโครงเรื่อง

โครงเรื่องที่อิโต้ จุนจิใช้แต่งหนังสือการ์ตูนเรื่องนี้เป็นโครงเรื่องประเภทความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติเป็นโครงเรื่องหลัก ซึ่งเป็นความขัดแย้งกับสิ่งที่มนุษย์ไม่สามารถควบคุมหรือกำหนดได้ดั่งใจ (สุมาลี ลิ้มประเสริฐ, 2557: 65) จากในหนังสือการ์ตูนเรื่องนี้เป็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับคำสาปก้นหอยที่ก่อให้เกิดเรื่องราวต่าง ๆ และปัญหามากมาย และยังใช้โครงเรื่องประเภทความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เป็นโครงเรื่องรอง เป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละครในเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการขัดแย้งทางความคิด หรือการกระทำที่ก่อให้เกิดการต่อสู้ทางด้านกำลัง หรือความคิด(สุมาลี ลิ้มประเสริฐ, 2557: 65)

โครงเรื่องในหนังสือการ์ตูนเรื่องก้นหอยมรณะ ใช้โครงเรื่องประเภทความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติเป็นโครงเรื่องหลัก โดยสิ่งเหนือธรรมชาติในเรื่องคือ “คำสาปก้นหอย” และใช้โครงเรื่องประเภทความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เป็นโครงเรื่องรอง โดยปรากฏในหลายตอนของเรื่อง เช่น ตอน “ผมทรงก้นหอย” ที่เป็นการต่อสู้กันระหว่างเซกิโนะกับคิริเอะ ตอน “มนุษย์เกลียว” ที่เป็นความขัดแย้งระหว่างบ้านสองบ้านที่ไม่ถูกกัน แต่ลูกสาวและลูกชายของทั้งสองบ้านนั้นรักกัน หรือตอน “ผีเสื้อ” ที่มีการต่อสู้ระหว่างกลุ่มผีเสื้อที่สร้างพายุขึ้นมาทำร้ายคนอื่นเพื่อความสนุก และเพื่อแย่งอาหาร

อิโต้ จุนจิได้ใช้เทคนิคการปิดเรื่อง โดยทิ้งปมไว้ให้ผู้อ่านได้คิด คือไม่มีที่มาว่าซากก้นหอยในตอนจบของเรื่องที่เปล่งแสงอยู่ใต้ดินของเมืองนั้นคืออะไร กำเนิดมาจากไหน หรือเป็นสิ่งประดิษฐ์ลึกลับอะไรหรือไม่

ด้านตัวละคร

ทางด้านตัวละครหลักอิโต้ จุนจิได้สร้างตัวละครขึ้นมาสองตัวคือโคชิมา คิริเอะ และโชโดชูอิจิ ซึ่งทั้งสองตัวละครนี้ เป็นตัวละครหลายลักษณะ และลักษณะนิสัยของทั้งสองคนมีผลทำให้เนื้อเรื่องสามารถดำเนินต่อไปได้

ทางด้านตัวละครรอง หรือตัวละครที่โดนคำสาปในเรื่อง ตัวละครเหล่านี้อาจเป็นตัวแทนของคนลักษณะต่าง ๆ หรือคนที่มีปัญหา เช่นพ่อของชูอิจิ เป็นตัวแทนของคนที่หมกมุ่นในบางสิ่งมากเกินไป หรืออาซามิ เป็นตัวแทนของคนที่มีความสัมพันธ์กับคนรักของผู้อื่น

ด้านฉากและบรรยากาศ

ฉากที่อิโต้ จุนจิใช้คือเมืองคุโรอุซึ (黒渦) ซึ่งแปลเป็นไทยว่า “น้ำวนสีดำ” ซึ่งเมืองนี้ผู้แต่งได้กำหนดไว้ให้เป็นเมืองที่ติดทะเล และเป็นเมืองที่ต้องผ่านอุโมงค์เข้ามาก่อนถึงจะเข้ามาในเมืองได้ เพื่อที่จะได้กำหนดสภาพของเมืองให้เป็นเมืองปิดตายในตอนช่วงท้ายของเรื่องที่เมืองเจอพายุจนบ้านเมืองถูกทำลายหมด และสภาพเมืองปิดตายนี้ ทำให้หน่วยงานจากภายนอกที่เข้ามาช่วยหรือกลับออกจากเมืองนั้นไม่สามารถเข้ามาช่วยได้ ถ้าจะมาช่วยเหลือโดยเรือก็โดนทะเลดูดลงไป หรือขับรถเข้ามาในเมืองแล้ว ถ้าจะย้อนกลับไปทางอุโมงค์ก็จะออกไปไม่ได้เพราะอุโมงค์จะกลายเป็นอุโมงค์ที่ยาวไปไม่รู้จบสิ้น

ด้านประเด็นทางสังคม

การวิเคราะห์ประเด็นทางสังคมนั้นสิ่งที่นำมาช่วยวิเคราะห์ได้คือประวัติของผู้เขียน การศึกษาประวัติของผู้เขียนทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีมากขึ้น ซึ่งสิ่งที่ผู้วิจัยนำมาประกอบกับการวิเคราะห์ประเด็นทางสังคมได้คือ นำปีเกิดของอิโต้ จุนจิ คือปี 1963 และปีที่หนังสือเรื่องก้นหอยมรณะได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกคือปี 1998 เพื่อกำหนดระยะเวลาของสังคมที่ต้องการจะวิเคราะห์ เนื่องจาก อิทธิพลของสังคมได้สะท้อนออกมาจากวรรณคดี ถ้าอ่านวรรณคดีและวิเคราะห์ ก็จะเห็นถึงอิทธิพลของสังคมหรือวัฒนธรรม (ชัตสุณี สินธุสิงห์, 2532: 46)

สิ่งที่พบคือในช่วงปี 1963 – 1998 ในประเทศญี่ปุ่นเกิดเหตุการณ์บางอย่าง ที่น่าจะมีแนวโน้มส่งผลถึงหนังสือการ์ตูนเรื่องก้นหอยมรณะ เช่น ในปี 1980 เกิดภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แตก ทำให้ผู้คนตกงาน ยากจน และไม่มีที่อยู่อาศัยทำให้กลายเป็นคนไร้บ้าน และออกมาอยู่ร่วมกันตามสวนสาธารณะ และการอยู่ร่วมกันนี้เองก็ทำให้เกิดปัญหากันในกลุ่มได้เพราะต่างคนต่างที่มา อาจ

ทะเลาะกันได้ (อาทินันท์ กาญจนดุล, 2546: 53) ผู้วิจัยมองว่าสอดคล้องกับในหนังสือการ์ตูนเรื่องก้นหอยมรณะ ตอน ใต้ฝุ่นหมายเลข 1

ใต้ฝุ่นลูกนี้อาจหมายถึงภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แตกที่เกิดขึ้นในญี่ปุ่น เพราะในเนื้อเรื่องใต้ฝุ่นได้ทำลายที่อยู่อาศัยของผู้คนในเมืองทั้งหมด คนที่รอดชีวิตก็กลายเป็นไร้บ้าน ต้องออกมารวมกลุ่มกันในที่ ๆ เดียวจนแออัดก็คือบ้านไม้ตามจุดต่าง ๆ ของเมืองที่ไม่โดนคำสาป เมื่อคนหลายร้อยคนทยอยเข้ามาอัดแน่นอยู่บ้านเดียวกัน ก็เกิดการทะเลาะกัน เพราะบ้านก็เริ่มแคบลงเรื่อย ๆ อาหารก็เริ่มไม่พอ ในตอนนี้จึงมีแนวโน้มว่าสอดคล้องกับช่วงที่ญี่ปุ่นเกิดภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แตก ทำให้ผู้คนกลายเป็นคนไร้บ้าน

ด้านประเด็นเกี่ยวกับวัยรุ่น

หนังสือการ์ตูนเรื่องก้นหอยมรณะ ตัวละครส่วนใหญ่เป็นตัวละครวัยรุ่นช่วงมัธยมต้นและมัธยมปลาย และในหลาย ๆ ตอนก็มีการแสดงออกถึงพัฒนาการวัยรุ่น องค์ประกอบที่มีอิทธิผลต่อวัยรุ่น และปัญหาของวัยรุ่นออกมาอย่างชัดเจน เช่น

ในตอนกล่องต๊กกะใจ ยามางุจิ มิทสึรุ มีความรู้สึกชอบคิริเอะ จึงตามตื๊อเธออยู่เป็นประจำ โดยการแกล้งให้เธอตกใจ ทั้งโผล่ออกมาจากถังขยะ ตะโกนบอกรักคิริเอะกลางสะพานลอย เพื่อเธอจะได้ตกใจและยอมเป็นแฟน ในตอนนี้ได้ตรงกับพัฒนาการทางด้านอารมณ์เนื่องการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมน และเมื่อต่อมเพศถูกพัฒนาทำให้วัยรุ่นเริ่มมีพฤติกรรมสนใจเพศตรงข้าม และเรียกร้องความสนใจจากเพศตรงข้าม (พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539: 8)

หรือในตอนมนุษย์เกลียว ครอบครัวของโยริโกะ และครอบครัวของคาสึโนริ สองครอบครัวนี้ไม่ถูกกัน และมักทะเลาะใส่กันต่อหน้าลูก ๆ บ่อยครั้ง แต่โยริโกะ และคาสึโนริรักกัน เมื่อครอบครัวเห็นสองคนนี้อยู่ด้วยกันจึงสั่งห้าม จนทั้งสองทนไม่ไหวที่โดนห้ามไม่ให้รักกัน จึงวางแผนหนีออกไปอยู่ด้วยกัน ในตอนนี้ได้ตรงกับอิทธิของครอบครัวต่อวัยรุ่น หากครอบครัวแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีโต้เถียงกันต่อหน้าลูก ๆ ไม่วางตัวเป็นเพื่อนที่ดีของลูก ทำให้ลูกรู้สึกอึดอัดใจและความสัมพันธ์ห่างเหิน (พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539: 10)

จากการสำรวจประเด็นด้านองค์ประกอบวรรณกรรม ภาพประกอบ และประเด็นทางสังคมที่ปรากฏในเรื่องก้นหอยมรณะดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยพบว่ามีความน่าสนใจและต้องการจะศึกษาองค์ประกอบเหล่านี้ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาวิเคราะห์การ์ตูนเรื่องก้นหอยมรณะทั้งในด้านองค์ประกอบวรรณกรรม ภาพประกอบ และประเด็นทางสังคมที่ปรากฏในเรื่อง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางวรรณกรรมของหนังสือการ์ตูนเรื่อง ก้นหอยมรณะ ในด้านโครงเรื่อง ฉากและบรรยากาศ และตัวละคร

2. เพื่อศึกษาประเด็นเกี่ยวกับวัยรุ่นและประเด็นทางสังคมของประเทศญี่ปุ่น

สมมติฐานการศึกษา

องค์ประกอบวรรณกรรมด้านโครงเรื่อง ตัวละคร และภาพประกอบของอิโต้ จุนจิ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การ์ตูนเรื่องก้นหอยมรณะประสบความสำเร็จในด้านการสร้างความรู้สึกสยองขวัญ และเป็นวิธีการสำคัญในการเสนอประเด็นทางสังคมที่ปรากฏในเรื่องก้นหอยมรณะด้วย

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาหนังสือการ์ตูนเรื่องก้นหอยมรณะเล่ม1-3 เขียนโดยอิโต้ จุนจิ แปลโดย เกรียงศักดิ์ ลวางกูล จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ NED Club

วิธีการวิจัย

1. กำหนดที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการศึกษา สมมติฐานและวิธีการศึกษา

2. ศึกษาหนังสือการ์ตูนเรื่องก้นหอยมรณะเล่ม1-3อย่างละเอียดในด้านองค์ประกอบทางวรรณกรรม และประเด็นเกี่ยวกับวัยรุ่นรวมถึงประเด็นทางสังคมญี่ปุ่นที่ปรากฏในเรื่อง

3. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวของกับผู้เขียนคืออิโต้ จุนจิ พัฒนาการวัยรุ่น และสังคมญี่ปุ่น

4. สรุปการค้นคว้าหนังสือการ์ตูนเรื่องก้นหอยมรณะเล่ม1-3 และเสนอผลงานในรูปแบบของบทความวิจัย

การทบทวนแนวความคิดและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาหนังสือการ์ตูน “ก้นหอยมรณะ” มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีวิจารณ์

ชัตสุณี สินธุสิงห์ (2532) จัดทำตำราประกอบการบรรยาย “วรรณคดีทัศนา” ได้กล่าวถึงอิทธิพลของสังคมต่อวรรณคดีว่า นักเขียนตกอยู่ใต้อิทธิพลของสังคมอยากหลีกเลี่ยงไม่ได้ สังคมได้สร้างอิทธิพลต่อผู้เขียน ทั้งสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และพฤติกรรมและสิ่งผลิตจากสังคม และได้ยกประเด็นที่ดร.วิทย์ ศิวะศริยานนท์ เคยได้กล่าวสรุปไว้ว่า “อิทธิพลที่กวีมีต่อสังคมนั้น กวีก็ได้มาจากสังคมเอง และได้นำมาขยายให้พิสดารหรือละเมียดละไมขึ้นด้วยปัญญาและบุคลิกลักษณะของกวี

และยังได้กล่าวว่าผู้แต่งวรรณคดีเหมือนเป็นคนสามคน คนแรกคือเป็นผู้แต่ง คนที่สองคือเป็นหน่วยของคนสมัยนั้นที่ได้รับอิทธิพลของสังคมสมัยนั้นทั้งวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา ปรัชญา และการเมือง และคนสุดท้ายคือเป็นพลเมือง การเขียนวรรณคดีจึงไม่ใช่เพียงแค่การแสดงออกของผู้แต่ง แต่ยังต้องเป็นการสื่อสารระหว่างผู้แต่งและผู้อ่าน เราจึงควรสนใจว่านักประพันธ์ที่กำลังศึกษานั้นได้รับอิทธิพลมาจากสังคมอย่างไร เช่นสภาพเศรษฐกิจและการเมือง อาจกำหนดแนวโน้มของวรรณคดี

การพิจารณาว่าวรรณกรรมแต่ละเรื่องได้รับอิทธิพลจากสังคมด้านใดบ้าง สิ่งที่ต้องพิจารณาคือภาษาหรือรูปแบบการประพันธ์ และอีกสิ่งคือเนื้อหา

การที่กวีใช้ภาษาเดียวกับสังคมของตน ก็ชี้ว่ากวีได้ตกอยู่ใต้อิทธิพลของสังคมแล้ว ส่วนในด้านเนื้อหา ในยุคสมัยหนึ่งมักจะนิยมเรื่องราวหนึ่ง เช่นในประเทศไทยในยุคที่กำลังตื่นตัวเรื่องประชาธิปไตยก็จะเห็นว่าวรรณคดีมักเกี่ยวกับความรักชาติ หรือเรื่องที่อยากให้ประเทศก้าวหน้าเท่ากับประเทศอื่น ๆ

สรุปแล้วอิทธิพลของสังคมได้สะท้อนออกมาจากวรรณคดี ถ้าอ่านวรรณคดีและวิเคราะห์ ก็จะเห็นถึงอิทธิพลของสังคมหรือวัฒนธรรม ตลอดจนค่านิยมและศาสนา

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2520) เขียนหนังสือเรื่อง “วรรณคดีวิจารณ์” ได้กล่าวถึงการวิจารณ์วรรณคดีโดยการศึกษาประวัติผู้แต่งไว้ว่าการศึกษาประวัติผู้แต่งต้องควบคู่ไปกับการศึกษาวรรณคดีแต่ละเรื่อง และบางครั้งการศึกษาประวัติผู้แต่งกลับมีความสำคัญยิ่งกว่าตัววรรณคดีเอง และการศึกษาศึกษาประวัติผู้แต่งก็มีประโยชน์หลายด้าน เช่นทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องชัดเจนขึ้น และทำให้

วรรณกรรมน่าสนใจมากขึ้น หรือผู้แต่งบางคนอาจกล่าวถึงตัวเองในเรื่องที่แต่งไว้ การรู้ประวัติผู้แต่งก็ย่อมช่วยให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

จากการศึกษา ผู้วิจัยสามารถนำประวัติผู้แต่งตั้งแต่ปีเกิดจนถึงหรือปีที่แต่งการ์ตูนเรื่องก้นหอยมรณะ จนได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกนำมากำหนดขอบเขตเวลาว่าในช่วงระยะเวลานี้มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ผู้เขียนนำมาสะท้อนลงการ์ตูนเรื่องนี้ ซึ่งช่วงเวลาที่นำมาเป็นขอบเขตคือปี ค.ศ. 1963-1998 และนำช่วงปีดังกล่าวมาวิเคราะห์ว่าในช่วงปีนี้มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นในประเทศของนักเขียนบ้าง ซึ่งก็คือประเทศญี่ปุ่น และวิเคราะห์ต่อว่าเหตุการณ์ใดที่อาจเป็นส่วนหนึ่งที่นักเขียนอาจนำมาปรับเป็นเกิดเหตุกาณ์ในเรื่อง เช่น ตอนพายุหมายเลข 1 พายุในที่นี้อาจเป็นเศรษฐกิจที่พังลง พายุลูกนี้หรือเศรษฐกิจที่พังลงได้เคลื่อนที่ผ่านเมือง ทำให้สิ่งก่อสร้างถูกทำลาย คนไม่มีอยู่ที่อาศัยกลายเป็น homeless จึงออกมาอาศัยรวมกันเป็นกลุ่มในที่ ๆ เดียวกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้แต่งก้นหอยมรณะ อิโต้ จุนจิ

ภาคภูมิ วาณิชกะ (2559) เขียนบทความเรื่อง “สัตว์ประหลาดและมนุษย์: ความสยดสยองเบื้องหลังมังงะสยองขวัญของอิโต้ จุนจิ” มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงถึงเบื้องหลังการทำงานของอิโต้ จุนจิ และวิเคราะห์สัตว์ประหลาดที่อิโต้ จุนจิสร้างขึ้น เพื่อวิเคราะห์ไปถึงสิ่งที่เขาไม่ได้พูดออกมา แต่เป็นสิ่งที่ผู้อ่านจะรู้สึกได้หากอ่านมังงะของเขาอย่างจริงจัง

ผลการศึกษาพบว่าอิโต้ จุนจิได้สร้างสัตว์ประหลาดขึ้นมา 2 ประเภท ประเภทแรกคือสัตว์ประหลาดที่เกิดจากโลกและสังคมที่เป็นปัญหาสำหรับเขา คือการเปลี่ยนความจริงหลายอย่างให้กลายเป็นสัตว์ประหลาด และสะท้อนความน่ารังเกียจในสายตาของเขาออกมา เช่นเรื่อง “ท่านบรรพบุรุษ” (จุนจิ, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) จุนจิได้แทนธรรมเนียมของครอบครัวที่จำกัดเสรีภาพให้กลายเป็นตัวบุ้งขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นสิ่งที่จุนจิรังเกียจ ประเภทที่สองคือปีศาจที่เกิดจากร่างกายมนุษย์ด้วยการนำส่วนประกอบของร่างกาย มาดัดแปลงให้กลายเป็นปีศาจ เช่นเรื่อง “กลีเซอไรด์” (จุนจิ, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) จุนจิได้สร้างสัตว์ประหลาดขึ้นจากพฤติกรรมการดื่มน้ำมันจำนวนมากเข้าไปเพื่อเปลี่ยนร่างกายมนุษย์ให้กลายเป็นอาหารที่จะถูกขายให้กับมนุษย์คนอื่น

Priewpan Saenlawan (2563) เขียนบทความเรื่อง “JUNJI ITO: ลายเส้นที่วาดความหวาดกลัวให้กับเหล่านักอ่านการ์ตูนสยองขวัญ” ซึ่งกล่าวถึงประวัติของนักเขียนก้นหอยมรณะ หรือ “จุนจิ อิโต้” ว่านักเขียนคนนี้ไม่ใช่คนน่ากลัวเหมือนกับผลงานของเขา เขาเป็นเพียงชายหนุ่มธรรมดา ที่อาศัยอยู่ร่วมกับความน่ากลัวมาตั้งแต่เด็ก

จุนจิเกิดเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม ปี 1963 ทางบ้านฐานะไม่ร่ำรวย เวลาเข้าห้องน้ำจะต้องเดินไปนอกบ้านเพื่อเข้าห้องน้ำที่สร้างอยู่ใต้อุโมงค์ ในห้องน้ำเต็มไปด้วยจิ้งหรีด ซึ่งเป็นสิ่งที่เขากลัว จุนจินำความกลัวมาวาดลงในการ์ตูน สร้างสรรค์ให้แมลงดูน่ากลัวกว่าของจริงด้วยลายเส้นที่น่ากลัว

จุนจิเป็นคนที่สามารถจินตนาการสิ่งต่าง ๆ รอบตัวจากที่ไม่น่ากลัว ให้น่ากลัวขึ้นได้ เช่น สามารถเปลี่ยนลูกโป่ง ให้กลายเป็นลูกโป่งที่มีศพถูกผูกห้อยลอยอยู่บนฟ้า ส่วนลูกโป่งนั้นก็กลายเป็นหัวคนขนาดยักษ์

ฉัตรรวี เสนธนิสศักดิ์ (2560) เขียนบทความเรื่อง “พล็อตแหวะนี้คุณได้แต่ใดมา? อ่าน Junji Ito และที่มาของความหลอนสุดพิสดาร” ได้กล่าวถึงแรงบันดาลใจในการวาดการ์ตูนของจุนจิไว้ว่า เขานำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันธรรมดา นำไปขยายผลให้เกิดความประหลาดจากเรื่องธรรมดาเหล่านั้น อย่างเช่นเรื่อง “ก้นหอยมรณะ” เขานำลายก้นหอยที่ปรากฏอยู่บนแก้มของตัวละครในการ์ตูนคอเมดี้หรือการ์ตูนน่ารัก เพื่อสื่อถึงเลือดฝาดอบอุ่นบนแก้ม และนั่น เขาจึงคิดว่ามันน่าจะถูกใช้ในทางอื่นได้

จากการศึกษา ผู้วิจัยสามารถนำปีเกิดของนักเขียนมากำหนดจุดแรกเริ่มของช่วงเวลาได้ และสามารถนำลักษณะนิสัยของนักเขียนที่สามารถนำสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว มีวาดและตีความให้น่ากลัวขึ้นได้ จึงมีแนวโน้มว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตของเขาตั้งแต่วัยเด็ก จนถึงก่อนที่หนังสือการ์ตูน “ก้นหอยมรณะ” ได้รับการตีพิมพ์ นักเขียนอาจอาจจะนำเหตุการณ์เหล่านั้นมาเป็นแรงบันดาลใจในหนังสือการ์ตูนเล่มนี้เช่นกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวัยรุ่น

พรพิมล เจียมนาคินทร์ (2539) เขียนหนังสือเรื่อง “พัฒนาการวัยรุ่น” ได้กล่าวถึงพัฒนาการวัยรุ่น องค์ประกอบที่มีอิทธิผลต่อวัยรุ่น และปัญหาของวัยรุ่น

ส่วนแรกกล่าวถึงพัฒนาการวัยรุ่น เช่น พัฒนาการสังคม วัยรุ่นต้องการอิสรภาพและการคบเพื่อน วัยรุ่นมักจะให้ความสำคัญกับเพื่อน และเลือกกลุ่มเพื่อนที่สนใจอะไรบางอย่างเหมือนกันเพื่อให้ตัวเองได้รับการยอมรับ และรู้สึกปลอดภัย หรือ พัฒนาการทางด้านอารมณ์ อารมณ์ของวัยรุ่นจะแปรปรวนได้ง่าย เนื่องจากฮอร์โมน และต่อมเพศที่พัฒนาเต็มที่ทำให้วัยรุ่นเริ่มสนใจเพศตรงข้าม และเริ่มมีพฤติกรรมเรียกร้องความสนใจจากเพศตรงข้าม

ส่วนต่อมาคือองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่น เช่น อิทธิพลของครอบครัวต่อวัยรุ่น ปัญหาของวัยรุ่นส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากปัญหาในครอบครัว หากเติบโตในครอบครัวมีปัญหา วัยรุ่นก็มีปัญหาไปด้วย ทั้งครอบครัวที่หย่าร้าง ขาดพ่อแม่ หรือพ่อแม่ไม่ดูแลเอาใจใส่ ล้วนทำให้วัยรุ่นมีปัญหาทั้งสิ้น พ่อแม่จึงควรวางตัวให้เป็นเพื่อนที่ดีของลูก ไม่ทะเลาะกันต่อหน้าลูก อบรบลูกให้ดีก่อนเข้าสู้วัยรุ่น หรือ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนต่อวัยรุ่น กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของวัยรุ่น วัยรุ่นมักจะเลือกคบเพื่อนที่มีความชอบ ความคิด และขนาดร่างกายที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งการเข้ากลุ่มของวัยรุ่นเกิดจากวัยรุ่นต้องการการยอมรับจากเพื่อน จึงแต่งกายเหมือนกัน พูดด้วยภาษาระดับเดียวกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน และยอมทำอะไรบางอย่างตาม ๆ กัน แม้บางอย่างอาจเป็นเรื่องน่ากังวล

ส่วนสุดท้ายคือปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่น เช่น ปัญหาการทะเลาะวิวาท เป็นปัญหาที่ในอดีตอาจเป็นเพียงแค่การมีปากเสียง ชกต่อยกันธรรมดา แต่ในระยะหลังเริ่มรุนแรงไปถึงการใช้อาวุธ และพบว่านักเรียนหญิงช่วงวัยมัธยมมีแนวโน้มทะเลาะวิวาทกันมากกว่าเนื่องจากเพื่อนบางคนโดดเด่นกว่าตนเอง หรือหลงรักคน ๆ เดียวกัน หรือ ปัญหาอาชญากรรม และการทำผิดกฎหมาย วัยรุ่นที่ครอบครัวที่ไม่อบอุ่น หรือมาพบกับเพื่อนที่ไม่ดีจึงทำกิจกรรมไม่ดีร่วมกันทั้ง เกเร โดดเรียน หนีออกจากบ้านมาอยู่ร่วมกลุ่มกัน วัยรุ่นเหลานี้มีแนวโน้มที่จะก่ออาชญากรรมและทำผิดกฎหมาย

จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าในหนังสือการ์ตูนเรื่อง “ก้นหอยมรณะ” ตัวละครส่วนใหญ่อยู่ในวัยช่วงมัธยมต้นจนถึงมัธยมปลาย ในหนังสือการ์ตูนเรื่องนี้มีฉากที่แสดงพฤติกรรมวัยลุ่ยหลาย ๆ อย่าง เช่นพฤติกรรมที่เริ่มสนใจเพศตรงข้ามและเริ่มเรียกร้องความสนใจในตอน “กล่องต๊กกะใจ” หรือพฤติกรรมทะเลาะวิวาทในโรงเรียนโดยเฉพาะระหว่างนักเรียนเพศหญิงในตอน “ผมทรงก้นหอย”

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสังคมประเทศญี่ปุ่น

ผศ.ศิริพันธ์ ถาวรทวีวงษ์ (2553) จัดทำตำราประกอบการบรรยายเรื่อง “ประชากรศาสตร์” ได้กล่าวถึงนโยบายประชาการในประเทศญี่ปุ่นในอดีตว่าญี่ปุ่นมีการควบคุมการเพิ่มของประชากรโดยการทำแท้ง และฆ่าเด็กทารก จนในปี 1940 ญี่ปุ่นได้ออกกฎหมาย “National Euqenic Law” โดยกฎหมายนี้มีจุดประสงค์ว่าด้วยการห้ามทำแท้ง จนทำให้หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประชากรญี่ปุ่นได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

การเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็วในช่วงหลังสงคราม ซึ่งเป็นช่วงที่ญี่ปุ่นแพ้สงคราม มีภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ประชากรยากจนลง ขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค ในปี 1948 จึงได้ออกกฎหมายใหม่คือ “Euqenic Protection Law” โดยมีจุดประสงค์เพื่อป้องกันชาติพันธุ์มนุษย์ เพื่อการทำแท้งอย่างถูกกฎหมาย และเพื่อสุขภาพของแม่ที่คลอดบุตร

ภายหลังประกาศนโยบาย “Euqenic Protection Law” อัตราการเกิดของญี่ปุ่นได้ลดลงอย่างรวดเร็วจนในปี 1957 อัตราการเกิดมีเพียง 17.2 ประกอบกับอัตราการเจริญพันธุ์ของผู้หญิงลดลงจนในปี 1984 อัตราการเจริญพันธุ์ของผู้หญิงมีเพียง 1.4 รวมไปถึงผู้หญิงมีการศึกษาสูงขึ้นและเป็นอยู่แบบเป็นโสดมากขึ้น

อาทินันท์ กาญจนดุล (2546) เขียนบทความวิชาการ “ญี่ปุ่นศึกษา” ในหัวข้อปัญหาสังคมในปัจจุบันของประเทศญี่ปุ่น เรื่องปัญหาการไม่มีที่อยู่อาศัย (homeless) ว่าในภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แตกช่วงปี 1980 สภาพเศรษฐกิจถดถอย ส่งผลให้บริษัททั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ประสบปัญหาจึงต้องปลดพนักงานออก ทำให้พนักงานเหล่านั้นกลายเป็นคนไม่มีงานทำ และส่วนหนึ่งได้กลายเป็นคนไร้บ้านและออกมาอาศัยตามสถานีรถไฟ สวนสาธารณะของเมืองต่าง ๆ

ในช่วงปี 1990 จำนวนคนไร้บ้านเพิ่มขึ้นอย่างมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งในปี 1999 จากการสำรวจของรัฐบาล พบว่ามีคนไร้บ้านมากถึง 20,451 คน

การใช้ชีวิตของคนไร้บ้านถึงจะมีการสังสรรค์ระหว่างคนไร้บ้านด้วยกัน แต่ปัญหาในการใช้ชีวิตก็มีอยู่หลายด้าน เช่นปัญหาด้านสภาพอากาศที่ร้อนจัดในฤดูร้อน และหนาวจัดในฤดูหนาว ปัญหาด้านสุขอนามัยที่ไม่ดี เพราะสภาพแวดล้อมสกปรก อาจเป็นแหล่งกำเนิดของโรคได้ และปัญหาความรุนแรงภายในกลุ่ม เพราะคนไร้บ้านมาอาศัยอยู่ในเขตเดียวกัน อาจมีปัญหาทะเลาะกันและบางทีรุนแรงถึงขึ้นเสียชีวิต

จากการศึกษาสังคมญี่ปุ่นโดยใช้ขอบเขตเวลาตั้งแต่ปี 1963-1998 ซึ่งเป็นปีที่นักเขียนเกิดจนถึงปีที่หนังสือการ์ตูน “ก้นหอยมรณะ”ได้รับการตีพิมพ์ ผู้วิจัยสามารถนำสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมญี่ปุ่นช่วงนั้นอย่างเช่นประเด็นเรื่องจำนวนประชากรที่ลดลงเพราะผลจากสงครามโลกครั้งที่สอง หรืออัตราการเจริญพันธุ์ของผู้หญิงที่ต่ำ อาจมีความสอดคล้องกับก้นหอยมรณะ ตอนยุงมรณะ และสายสะดือ ส่วนประเด็นเรื่อง homeless ก็สอดคล้องกับตอนใต้ฝุ่นหมายเลขที่ 1 ที่ทำให้คนในชุมชนไม่มีที่อยู่อาศัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการ์ตูนญี่ปุ่น

ปรานต์ณัชธิดา เจ้าสินเจริญ (2558) ได้เขียนบทความเรื่อง “การศึกษา กลวิธีการเขียนและเนื้อหาหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแปลไทย ชุดยอดนักสืบจิ๋วโคนัน” เพื่อศึกษาภาษา กลวิธีการเขียนเนื้อหาที่สะท้อนสังคม เศรษฐกิจ ประเพณี และวัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่นที่ปรากฏในการ์ตูนชุดยอดนักสืบจิ๋วโคนัน

ผลการศึกษาพบว่ามีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษมากที่สุด และใช้ภาษิตสำนวนให้เห็นภาพพจน์และอรรถรสในการอ่าน ลักษณะเด่นของการ์ตูนคือมีการใช้คำติดอ่าง ใช้คำซ้ำ ใช้สัญลักษณ์รูปภาพและเสียงประกอบภาพ

ด้านโครงเรื่องจะเป็นการเปิดปมปัญหาของคดีต่าง ๆ เพื่อสืบสวน และจบด้วยการคลี่คลายเป็นหา ส่วนแก่นเรื่องจะมีลักษณะเดียวกันคือการใช้การสังเกตสืบสวนคลี่คลายคดีต่าง ๆ การเปิดเรื่องเป็นการสนทนาของตัวละครโดยการตั้งคำถามให้เร้าความสนใจนำไปสู่การสอบสวนและหาปมปริศนา การปิดเรื่องทุกครั้งตัวละครเอกสามารถคลี่คลายคดีต่าง ๆ ด้วยความฉลาด มีไหวพริบ ช่างสังเกต และมีเหตุผล

ด้านการวิเคราะห์เนื้อหาที่สะท้อนภาพสังคม เศรษฐกิจ ประเพณี และวัฒนธรรมของญี่ปุ่น พบว่าปัญหาสังคมส่วนใหญ่คืออาชญากรรม ส่วนปัญหาเศรษฐกิจพบว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับการต่อสู้เรื่องการค้า และการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ด้านประเพณีและวัฒนธรรมสะท้อนให้เห็นถึงเทศกาลวันสำคัญต่าง ๆ

จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าบทความเรื่องนี้ตรงกับจุดประสงค์ของผู้วิจัยในเรื่องของการวิเคราะห์โครงเรื่อง และการวิเคราะห์เนื้อหาที่สะท้อนภาพสังคมจึงสามารถนำมาเป็นแนวทางประกอบการวิจัยได้

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบทางวรรณกรรม

แนวทางการศึกษาวรรณกรรมที่สำคัญแนวทางหนึ่งคือการศึกษาองค์ประกอบทางวรรณกรรม เนื่องจากผู้แต่งจะเล่าเรื่องและนำเสนอประเด็นต่างๆผ่านองค์ประกอบด้านโครงเรื่อง ซึ่งหมายถึงการเรียงลำดับเหตุการณ์และนำเสนอปมปัญหาความขัดแย้งผ่านการศึกษาตัวละครผู้ทำให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆในเรื่อง และผ่านการศึกษาฉากและบรรยากาศอันเป็นทั้งสถานที่และช่วงเวลาที่เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้น ทั้งนี้ การศึกษาโครงเรื่อง ตัวละครและฉากในวรรณกรรมประเภทการ์ตูนย่อมหมายรวมถึงภาพประกอบที่ปรากฏในเรื่องอีกด้วย การศึกษาองค์ประกอบเหล่านี้จะทำให้เราเห็นการทำงานของนักเขียนที่สามารถสร้างเรื่องราวให้เป็นไปในทิศทางที่เขาต้องการและสามารถนำเสนอสารที่เขาต้องการนำเสนอได้เป็นอย่างดี

วิเคราะห์ด้านโครงเรื่อง

โครงเรื่องมีการผูกปมโดยการสร้างความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับตัวละครหรือเหตุการณ์ในเรื่องเพื่อให้เกิดการต่อสู่ระหว่างสองฝ่ายขึ้นไป ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นส่วนที่แสดงทิศทางของเรื่องได้ (สุมาลี ลิ้มประเสริฐ, 2558: 65) ซึ่งความขัดแย้งมีทั้งหมด 4 ประเภท คือ

1. ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ที่เป็นการต่อสู้ การปะทะด้วยกำลังหรือทางความคิด

2. ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคมที่ทำให้ตัวละครได้รับแรงบีบคั้นจากคนรอบข้าง

3. ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ ที่มนุษย์ควบคุมไม่ได้เช่น ภัยธรรมชาติ ชะตากรรม พระเจ้า เทวดานางฟ้า หรือสิ่งลี้ลับ

4. ความขัดแย้งภายในมนุษย์ที่เกิดขึ้นในใจของตัวละครที่เกิดความสับสน ต้องตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการตัดสินใจด้วยความพอใจหรือความถูกต้องเหมาะสม

ในหนังสือการ์ตูนเรื่อง “ก้นหอยมรณะ” เป็นโครงเรื่องที่มีการผูกปมโดยการสร้างความขัดแย้ง 2 ประเภทคือ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ที่เป็นการต่อสู้ การปะทะด้วยกำลังหรือทางความคิด และความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ ที่มนุษย์ควบคุมไม่ได้เช่นภัยธรรมชาติ ชะตากรรม พระเจ้า เทวดานางฟ้า หรือสิ่งลี้ลับ โดยผู้วิจัยได้จัดกลุ่ม และรวมตอนบางส่วนเข้าด้วยกันใหม่ พร้อมเรื่องย่อที่จะทำให้เห็นความขัดแย้งชัดเจนมากขึ้น และในแต่ละตอนมีประเภทความขัดแย้งต่างกันไป หรืออาจปรากฏความขัดแย้งหลายประเภท ดังนี้

ประเภทความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ

ตอนที่1 นักสะสมก้นหอย1 และตอนที่2 นักสะสมก้นหอย2 ครอบครัวของคิริเอะมีพ่อที่ทำอาชีพผลิตเครื่องปั้นดินเผา วันหนึ่งคิริเอะเห็นพ่อของชูอิจินั่งจ้องเปลือกหอยทาก แต่พอเธอทัก เขาก็ไม่ยอมตอบ

วันต่อมาพ่อของชูอิจิได้มาหาพ่อของคิริเอะ ให้ช่วยปั้นจานและทำลวดลายก้นหอยไว้ด้วย เพราะตัวเองกำลังสะสมสิ่งของที่เป็นลายก้นหอยอยู่ และชูอิจิก็ยังเล่าให้คิริเอะฟังว่าพ่อของเขาแปลกไป ไม่ยอมไปทำงาน เอาแต่จ้องสิ่งของลายก้นหอยจนดวงตาหมุนไปคนละทาง แม่ของชูอิจินำของสะสมเหล่านี้ไปทิ้งทำให้พ่อโกรธ และบอกว่าพวกสิ่งของลายก้นหอยไม่จำเป็นอีกต่อไป เพราะตัวเองสามารถสร้างก้นหอยขึ้นมาเองได้

วันต่อมาพ่อของชูอิจิเสียชีวิตอยู่ในถังไม้ด้วยสภาพศพที่ขดตัวให้เป็นก้นหอยจนกระดูกทั้งตัวแตกละเอียด

หลังจากที่พ่อของชูอิจิตาย แม่ของชูอิจิก็เกิดอาการกลัวก้นหอยถึงขนาดกลัวขวัญเป็นหัวลายนิ้วมือและนิ้วเท้าจนถึงต้องเข้าโรงพยาบาล กลางดึกคืนหนึ่งมีตะขาบคลานมาใต่แม่ของชูอิจิ เห็นตะขาบเป็นภาพหลอนของสามีตอนตาย ตะขาบตัวนั้นบอกว่าในหูก็มีก้นหอยอยู่ เธอก็ยิ่งหลอนมากจนเอากรรไกรมาแทงหูตัวเอง ทำให้ร่างกายเสียสมดุล ต่อมาก็เสียชีวิต

ปมความขัดแย้งในตอนนี้เป็นปมขัดแย้งระหว่างพ่อของชูอิจิกับสิ่งเหนือธรรมชาติคือคำสาปของก้นหอยที่ทำให้เขามีอาการหลงใหลลวดลายของก้นหอยจนเกินไปถึงขนาดเขาอยากกลายเป็นก้นหอย และเป็นปมความขัดแย้งระหว่างแม่ของชูอิจิกับวิญญาณของสามีที่มาร่างตะขาบ ที่มาล่อลวงให้เธอทำร้ายตัวเองจนเสียชีวิตในภายหลัง

ตอนที่9 ประภาคารสีดำ ประภาคารที่ตั้งอยู่บนแหลมของเมืองเปล่งแสงรูปเกลียวออกมาจนแสบตา ทั้ง ๆ ที่ประภาคารไม่ได้งานมานานแล้ว นักสำรวจและนักวิชาการหลายคนได้เข้าไปตรวจสอบแต่ก็ไม่กลับออกมาอีกเลย มิทสึโอะน้องชายของคิริเอะพร้อมกับเพื่อน ๆ อยากเข้าไปสำรวจประภาคาร แม้คิริเอะจะห้ามก็ไม่ฟัง คิริเอะจึงต้องตามเข้าไปด้วย

คิริเอะที่เดินตามพวกมิทสึโอะไม่ทัน ก็เดินไปเรื่อย ๆ แต่ยิ่งเดินตามบันไดของอาคารก็ไม่ถึงชั้นบนสุด เหมือนเดินอย่างไม่รู้จบ คิริเอะจึงรู้ว่าประภาคารนี้โดนคำสาปก้นหอยแน่ ๆ และยังเธอซากศพที่น่าจะเป็นนักสำรวจคนก่อน ๆ ที่เคยเข้ามา พอถึงชั้นบนสุดก็เจอมิทสึโอะและเพื่อน บนสุดของประภาคารเป็นเลนส์ไฟขนาดใหญ่ ที่ละลายกลายเป็นลายก้นหอยเพราะแสงที่ส่องออกมาร้อนจนทำให้เลนส์ละลาย และทำให้คนไหม้ได้ด้วย พอพระอาทิตย์เริ่มตก แสงจากเลนส์ก็ค่อยเริ่มส่อง

คิริเอะและพวกมิทสึโอะจึงวิ่งหนี แต่เพื่อนของมิทสึโอะสะดุดล้ม จึงโดนแสงเผาร่างไปต่อหน้าของคิริเอะและมิทสึโอะ แต่คิริเอะและมิทสึโอะ กลิ้งตกลงมาถึงทางออกและสลบไป แต่ก็รอดมาได้ พร้อมกับแผลแสบร้อนตามร่างกาย และประภาคารสีดำก็ยังคงส่องแสงอยู่เรื่อยมาในเวลาพระอาทิตย์ตก

ปมความขัดแย้งในตอนนี้เป็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติคือมิทสึโอะและเพื่อน ๆ รวมถึงนักสำรวจกับความลี้ลับของแสงที่ส่องจากประภาคาร มีความอยากรู้อยากเห็นที่มาของประภาคารที่กลับมาส่องแสงอีกครั้ง แต่ก็กลับไม่ได้คำตอบของความลี้ลับนั้นและยังเกิดความสูญเสียอีกด้วย

ตอนที่12 ไต้ฝุ่นหมายเลข1 ไต้ฝุ่นหมายเลข1 กำลังเคลื่อนตัวเข้าสู่ญี่ปุ่น และพายุลูกนี้ส่งเสียงเหมือนกับเรียกคิริเอะ เช้าวันต่อมาพายุเหมือนจะสงบลง แต่จริง ๆ แล้วพายุไม่ได้สงบบ้านของคิริเอะอยู่ในตาของพายุ

เมื่อคิริเอะจะออกไปข้างนอกก็เจอกับชูอิจิพอดี เขาบอกว่าพายุลูกนี้เรียกคิริเอะ และเคลื่อนที่ตามคิริเอะอยู่ เขาพยายามวิ่งดึงคิริเอะออกมาจากพายุ แต่พายุก็เคลื่อนที่ตามพร้อมกับทำลายบ้านสิ่งปลูกสร้างรอบ ๆ ไม่ว่าคิริเอะกับชูอิจิจะหนียังไงก็ไม่พ้น จนถูกพายุดูดขึ้นไป และคกลงไปในแม่น้ำ แต่ทั้งสองก็ได้รับความช่วยเหลือขึ้นมาจากแม่น้ำ

ปมความขัดแย้งในตอนนี้เป็นความขัดแย้งระหว่างคิริเอะกับไต้ฝุ่นหมายเลข 1 ที่พยายามจะดูดคิริเอะขึ้นไป นอกจากนี้ยังทำให้การความเสียหายต่อบ้านเมือง ในตอนนี้ก็เปรียบกับมนุษย์กำลังต่อสู้กับภัยธรรมชาติที่ไม่สามารถควบคุมได้

ตอนที่13 ห้องแถวผีสิง หลังจากที่พายุหมายเลข 1 พัด บ้านของคิริเอะก็เสียหายจึงต้องย้ายออกไปหาบ้านใหม่เป็นห้องแถวร้างที่ได้รับการปรับปรุงเพื่อผู้ประสบภัยเอาไว้ ห้องแถวหลังหนึ่งก็กันสามครอบครัว มุมซ้าย กลาง มุมขวา

ครอบครัวของคิริเอะได้ทักทายเพื่อนบ้านจากมุมซ้ายคือคุณวากาบายาชิ ฝั่งขวาก็มีคนอาศัยอยู่ แต่ก็ไม่ได้ส่งเสียงตอบพวกคิริเอะ คุณวากาบายาชิบอกว่าครอบครัวมุมขวาเป็นยายแก่และลูกชายป่วยหนัก แต่ก็ไม่เคยเห็นลูกชาย คงป่วยเป็นโรคประหลาด

ตกดึกขึ้นมาคิริเอะได้ยินเสียงยายแก่ร้อง และพบว่าลูกชายของแกตาย สภาพศพที่คิริเอะเห็นคือผิวหนังทั้งตัวของลูกชายมีแท่งหนามประหลาดทิ่มออกมาจากตัวและทะลุลงพื้นบ้านจนพรุน

วันต่อมาครอบครัวของคิริเอะก็มีตาปลาขึ้นกันทุกคน และอาการก็เริ่มแย่ลงเรื่อย ๆ ทั้งคันทั้งเจ็บ จนคิดจะไปขอความช่วยเหลือจากคุณวากาบายาชิ ทางฝั่งของคุณวากาบาชิที่แอบมองคิริเอะตั้งแต่วันแรกผ่านช่องกำแพงตั้งแต่วันแรกที่คิริเอะย้ายมา จู่ ๆ ก็เกิดแท่งหนามแหลมงอกขึ้นมาตามตัวจนทะลุมาถึงกำแพงฝั่งบ้านคิริเอะ เขากลายเป็นสิ่งอื่นที่ไม่ใช่มนุษย์อีกแล้ว ครอบครัวของคิริเอะตกใจหนีออกมาจากบ้านแถว มนุษย์หนามก็ตามออกมา แต่ด้วยความโชคดีลมพายุได้พักแท่งเหล็กพุ่งมาแทงมนุษย์หนามตาย และย้ายออกมาจากห้องแถว หลังจากนั้นอาการตาปลาก็หายไป

ปมความขัดแย้งในตอนนี้เป็นความขัดแย้งระหว่างครอบครัวที่อาศัยอยู่ในห้องแถวนี้กับโรคจากตาปลาประหลาดที่เกิดขึ้นอย่างไม่มีที่มาที่ไป และสร้างความรำคาญ ความเจ็บให้กับครอบครัวของคิริเอะ และทำให้ลูกของยายแก่มุมขวาเสียชีวิต และหากยังอยู่ห้องแถวเดิมต่อก็อาจจะกลายเป็นมนุษย์หนามไปด้วย

ตอนอวสานซากปรักหักพัง คิริเอะและชูอิจิเดินตามบันไดลงไปใต้ดิน แต่ผลัดตกลงไปสู่ข้างล่างสุด ซึ่งเต็มไปด้วยซากแท่งเกลียวและบางสิ่งที่คล้ายก้นหอยขนาดใหญ่ตั้งอยู่ และบนพื้นเต็มไปด้วยซากศพม้วนงอ รวมไปถึงศพของพ่อและแม่ของคิริเอะ

ซากแท่งเกลียวและก้นหอยขนาดใหญ่ส่องแสงและส่งเสียงกึกก้องเหมือนแสดงพลังคำสาปแช่งใครก็ตามที่สร้างมันขึ้นมาในใต้ดินแทนที่จะอยู่บนพื้นดินอวดโฉม หรือดึงดูดให้ทุกคนเห็น ทั้งคิริเอะและชูอิจิหมดแรงที่จะหนีคำสาปก้นหอยแล้ว ทั้งสองจึงยึดมือยาวพันกันไม่แยกกันอีกต่อไป

คำสาปของก้นหอยสิ้นสุดลง หมู่บ้านก้นหอยที่ต่อเติมก็พลังสลายไปเหลือเพียงห้องแถวบ้างแห่ง เวลาผ่านไปก็จะกลายเป็นเมืองที่มีคนอยู่อาศัย รอคอยจนกว่าคำสาปก้นหอยมรณะจะตื่นขึ้นมาอีกครั้ง

ปมความขัดแย้งในตอนนี้เป็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ คือความขัดแย้งระหว่างคิริเอะ ชูอิจิรวมถึงทุกคนที่เคยโดนคำสาป หรือทุกคนที่อยู่ในเมืองที่ขัดแย้งกับสิ่งเหนือธรรมชาติคือคำสาปของก้นหอย คำสาปนี้เล่นงานคนในเมืองจนกลายเป็นสิ่งอื่นที่ไม่ใช่คน กลายเป็นคนสูญหาย กลายเป็นคนตายโดยไม่มีใครที่จะแก้คำสาปนี้ได้ คำสาปยังคงวนวัฏจักรของมันไปอยู่เรื่อย ๆ ตามกาลเวลา

ประเภทความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์

ตอนที่3 รอยแผลเป็น คิริเอะตัวละครหลักของเรื่องนี้ มีเพื่อนชื่ออาซามิ ซึ่งอาซามิเป็นคนที่สวย มีเสน่ห์ดึงดูดเพศตรงข้ามมาก อาซามิก็เล่าเรื่องแผลเป็นรอยจันทร์เสี้ยวตรงหน้าผากให้คิริเอะฟังว่าตอนที่ได้แผลนี้มา แผลนี้ทำให้เธอสมหวังกับความรักตลอด

วันหนึ่งระหว่างที่คิริเอะกำลังจะไปบ้านของชูอิจิแฟนหนุ่มของเธอ อาซามิก็ขอตามมาด้วย พอไปถึงบ้านชูอิจิ เขาก็แสดงอาการหวาดกลัวและรังเกียจอาซามิ และเตือนให้คิริเอะระวังตัวเพราะอาซามิมีพลังของก้นหอยแผ่ออกมา

ในคืนนั้นอาซามิได้ไปหาชูอิจิ เพราะไม่มีใครทำท่ารังเกียจเธอมาก่อน ผู้ชายทุกคนชอบเธออยู่ ๆ แผลของเธอก็เปลี่ยนจากรอยจันทร์เสี้ยว เป็นรอยก้นหอย ชูอิจิแนะนำให้เธอออกจากเมืองนี้ก่อนจะโดนพลังของก้นหอยเล่นงาน แต่อาซามิไม่ทำตาม และถึงขนาดเช่าที่พักในเมืองนี้และมาเรียกชูอิจิหน้าบ้านทุกคืนเพราะเธอเริ่มหลงรักชูอิจิ จนคิริเอะเริ่มไม่พอใจ เพราะชูอิจิคือแฟนของเธอ แต่อาซามิก็ไม่ยอมเลิกยุ่งกับเขา พยายามให้เขามาสนใจให้ได้ ต่อมาคิริเอะเห็นหน้าของอาซามิถูกแผลเป็นก้นหอยกินเนื้อไปครึ่งหน้าแล้ว และค่อย ๆ ขยายใหญ่ขึ้นเป็นโพรงดูดร่างกายของอาซามิหายไปทั้งตัว

ปมความขัดแย้งในตอนนี้ เป็นความขัดแย้งระหว่างคิริเอะ และอาซามิ ที่เกิดจากอาซามิไม่ยอมลดละที่จะพยายามแย่งแฟนของคิริเอะ จนคิริเอะไม่พอใจ และการกระทำของอาซามิเป็นสิ่งที่ไม่ดี เพราะตั้งใจจะแย่งคนรักของคนอื่น ผู้วิจัยจึงมองว่าจุดจบของอาซามินั้นเป็นเพราะพลังของก้นหอยได้ลงโทษอาซามิ

ตอนที่5 มนุษย์เกลียว คิริเอะเห็นสองครอบครัวกำลังทะเลาะกันนั่นก็คือครอบครัวของคาสึโนริ และครอบครัวของโยริโกะ คาสึโนริและโยริโกะทั้งสองคนนี้รักกันและกำลังคบกันอยู่ แต่เพราะครอบครัวของทั้งสองไม่ลงรอยกันเลยกีดกันความรักของทั้งคู่ ทั้งสองครอบครัวอาศัยอยู่ในห้องแถวเดียวกันแต่ละคนฝั่ง จึงสามารถตะโกนด่ากันไปมาได้ จนทำให้คาสึโนริและโยริโกะรู้สึกอึดอัด

คิริเอะจึงไปปรึกษากับชูอิจิเรื่องนี้ เขาให้ความเห็นว่าห้องแถวที่อาศัยอยู่นั้นโดนคำสาปของก้นหอยเลยทำให้ทะเลาะกัน ไม่กินเกลียวกัน

ต่อมาคาสึโนริและโยริโกะหนีออกจากบ้าน ตั้งใจจะหนีไปอยู่ด้วยกัน แต่ก็โดนตามตัวเจอ คิริเอะรู้สึกสงสาร จึงบอกคาสึโนริว่าจะช่วยพวกเขาหนีออกจากเมืองตามกันไป และได้นัดแนะกันให้เจอวันรุ่งขึ้น

วันรุ่งขึ้นทั้งคู่มาตามนัด แต่ครอบครัวก็ยังตามมาทัน พวกเขาจึงวิ่งหนีไปริมทะเล จนโยริโกะล้มลงทำให้ครอบครัวตามตัวทัน แต่ทั้งคู่ไม่อยากแยกกันอีกแล้ว ต้องหนีไปด้วยกันให้ได้ในวันนี้ ทั้งสองคนจึงบิดตัวเป็นเกลียวยืดยาว และจับมือหากันและพันเข้าหากันแน่นเหมือนงูผสมพันธุ์ ทั้งคู่เลื้อยหนีลงทะเลไป

ปมความขัดแย้งในตอนนี้ เป็นความขัดแย้งระหว่างครอบครัวของคาสึโนริและโยริโกะ ที่ทั้งสองครอบครัวกีดกันความรักของทั้งคู่และทะเลาะกัน เกลียดกัน ด่ากันไปมา จนทำให้ทั้งคู่อึดอัดจนถึงวันที่หมดความอดทน อยากจะหนีออกไปอยู่ด้วยกัน ผู้วิจัยมองว่าเพราะความขัดแย้งระหว่างสองครอบครัวนี้ส่งผลกระทบไปถึงลูก ๆ จุดจบของทั้งสองครอบครัวนี้ก็คือการเสียลูก ๆ ไปแบบไม่มีวันได้กลับคืนมาอีก

ตอนที่6 ผมทรงก้นหอย เช้าวันหนึ่งคิริเอะและเซกิโนะเห็นเหตุการณ์มีเด็กนักเรียนขึ้นไปเล่นกายกรรมบนดาดฟ้าโรงเรียนแล้วตกมาตาย แต่ใบหน้าตอนตายกลับยิ้มอย่างมีความสุข คิริเอะเล่าให้ชูอิจิฟัง เขาบอกว่าเป็นเพราะคำสาปก้นหอยที่ทำให้คนอยากทำตัวเด่นแม้เสี่ยงอันตราย เพราะลายก้นหอยเป็นลายดึงดูดสายตา

วันต่อมาผมของคิริเอะยาวขึ้น และปลายผมกระดก ทุกสายตาในโรงเรียนมองเธอ เซกิโนะรู้สึกอิจฉาที่ทุกคนหันมาสนใจคิริเอะ และคิดว่าตัวเองจะต้องเด่นกว่าคิริเอะให้ได้ และไม่ว่าจะมัดผมถักเปีย ผมของเธอก็ยาวและขดมากขึ้นจนยางมัดผมกระเด็น จะตัดผม เส้นผมก็รัดมือช่างและรัดคอของเธอไม่ยอมให้ตัด

วันรุ่งขึ้นคิริเอะก็ไปโรงเรียนพร้อมกับทรงผมยาว ขดม้วนเป็นก้นหอย ทุกสายตาก็ยังคงจับจ้อง พร้อมกับเซกิโนะที่มีเส้นผมเหมือนคิริเอะเช่นกัน ก็มาสู้กันด้วยเส้นผม เส้นผมของทั้งคู่แข่งกันโพสท่าดึงดูดสายตาของคนอื่นให้มาจ้องมอง เซกิโกะอยากชนะคิริเอะมาก อยากโดดเด่นเพียงคนเดียว จึงควบคุมเส้นผมให้ไปรัดคอคิริเอะจนหมดสติ หลังจากนั้นเซกิโนะก็เดินอวดเส้นผมไปทั่วเมืองจนเส้นผมของเธอดูดพลังชีวิตจนหมดจนร่างกายของเธอซูบผอมจนติดกระดูกและตายในทันที

ปมความขัดแย้งในตอนนี้ เป็นปมความขัดแย้งระหว่างเซกิโนะกับคิริเอะ แม้คิริเอะจะไม่ได้อยากได้ทรงผมนี้และไม่ได้ตั้งใจจะมีปัญหากับเซกิโนะ แต่เซกิโนะกลับอิจฉาเธอ อยากโดดเด่นกว่าเธอและต้องการเป็นคนเด่นคนเดียวจนถึงกับทำร้ายคิริเอะ **และได้พบกับจุดจบของตัวเองจากการพยายามทำตัวเด่น อยากเป็นที่สนใจของคนอื่นเกินไป**

ตอนที่7 กล่องต๊กกะใจ มิทสึรุมีนิสัยชอบแกล้งคนอื่นให้ตกใจ และคิริเอะก็เป็นคนที่โดนมิทสึรุแกล้งอยู่บ่อย ๆ เพราะมิทสึรุชอบคิริเอะ จึงตามตื๊อเธอ มิทสึรุแกล้งเธอทั้งโผล่ออกมาจากหลังแท่นฝังศพระหว่างเธอกลับบ้าน แอบซ่อนในถังขยะแล้วโผล่ออกมาให้ตกใจ ตะโกนบอกรักเธอบนกลางสะพานลอย จนเธอเริ่มโกรธและบอกกับมิทสึรุว่าเธอมีแฟนอยู่แล้ว เลิกตามตื๊อสักที แต่เขาก็ไม่ยอมเลิก จะตามตื๊อจนกว่าจะได้คบกัน

วันหนึ่งมิทสึรุส่งของขวัญมาให้คิริเอะ แต่เธอไม่รับ จึงนำไปคืนและบอกว่ายิ่งเขามาตอแยมาก ๆ ก็ยิ่งรำคาญ ยิ่งไม่ชอบมากขึ้น มิทสึรุคิดว่าการส่งของขวัญอาจจะยังไม่ทำให้คิริเอะสนใจ จึงวิ่งไปกลางถนนเพื่อแสดงแบบละครว่าพลังแห่งรักจะหยุดรถได้ แต่ก็ถูกรถชน ร่างทั้งร่างม้วนติดอยู่กับล้อรถจนกระดูกแตกทั้งหมด

คิริเอะกลับบ้านไปเปิดของที่มิทสึรุให้ ข้างในเป็นตุ๊กตาต๊กกระใจเด้งขึ้นมา ตุ๊กตาบอกกับเธอว่ามิทสึรุยอมตายเพื่อเธอ และก็จะฟื้นมาจากหลุมเพื่อเธอ

คิริเอะรู้สึกกลัวจึงไปสู่สานกับชูอิจิ ชูอิจิตั้งใจจะขุดศพของมิทสึรุขึ้นมา แต่จู่ ๆ ศพของมิทสึรุก็กระโดดขึ้นมาไล่ตามทั้งสองคนด้วยสปริงของรถยนต์ที่ชนเขา จนกระโดดไล่ตามไปมาร่างกายก็เริ่มหลุดออกมา จนสปริงก็หลุดออกมาด้วย ร่างกายที่เน่าเปื่อยก็ไม่ขยับอีกเลย

ปมความขัดแย้งในตอนนี้เป็นความขัดแย้งระหว่างคิริเอะและมิทสึรุ ซึ่งคิริเอะรู้สึกรำคาญ โกรธ และไม่ชอบมิทสึรุมิ เพราะเขาต้องการที่จะทำให้เธอสนใจและตกลงเป็นแฟนกับเขาให้ได้ แม้คิริเอะจะบอกว่าเธอมีแฟนเขาก็ไม่ยอมหยุดที่จะตามตื๊อ ตามเรียกร้องความสนใจ จนถึงขั้นเอาตัวไปให้รถชน

ตอนที่10 ยุงมรณะ และตอนที่11 สายสะดือ คิริเอะเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาลหลังจากเหตุการณ์ประภาคารสีดำ ที่โรงพยาบาลกำลังวุ่นวายเพราะเจอศพผู้หญิงตาย ตามร่างกายมีรูเหมือนถูกเจาะ

หลังจากเจอศพเรื่องวุ่นวายอีกเรื่องคือมีคนท้องโดนยุงกัดจนไม่สบายมาเข้าโรงพยาบาลกันหลายคน หนึ่งในนั้นคือเคโกะลูกพี่ลูกน้องของคิริเอะ และเคโกะก็เข้ามาพักห้องเดียวกันกับคิริเอะ

กลางดึกคิริเอะตื่นขึ้นเพราะได้ยินเสียงแปลก ๆ หน้าห้อง เมื่อออกไปดูก็เจอพวกคนท้องหลายคนกำลังใช้สว่านเจาะคอผู้ป่วยคนอื่นและดูดเลือดเข้าไป พวกคนท้องดูดเลือดหันมาเห็นคิริเอะและคนไข้ห้องอื่น ๆ ที่ออกมาเห็นเหตุการณ์จึงวิ่งตามไล่เพื่อจะเจาะดูดเลือด แต่คิริเอะรอดมาได้ พอเธอวิ่งถึงห้องก็เห็นเคโกะถือสว่านอยู่เช่นกัน คิริเอะตกใจมากจึงเอายาฉีดยุงฉีด พวกคนท้องจึงวิ่งหนีกันไป เช้าวันต่อมาเหตุการณ์ฆาตกรรมหมู่ก็เป็นปริศนา คิริเอะเล่าเรื่องคนท้องดูดเลือดก็ไม่มีใครเชื่อ

หลังจากวันนั้นตำรวจก็เริ่มสืบคดีทำให้คนท้องดูดเลือดไม่ฆ่าคนเพื่อดื่มเป็นยาบำรุงลูก ๆ อีก และคนท้องทุกคนมีกำหนดคลอดใกล้เคียงกันหมด เด็กทุกคนคลอดออกมาหน้าตาน่ารักแข็งแรงปกติ พร้อมกับอาหารของโรงพยาบาลเป็นเมนูเห็ดแปลก ๆ ที่ผู้ป่วยคนอื่นบอกว่าอร่อยมาก แต่คิริเอะได้กลิ่นคาวเลือด จึงไม่กินอีกเลย

วันหนึ่งคิริเอะเดินผ่านห้องทารก และได้ยินพวกทารกที่พูดได้ขึ้นมาคุยกันว่า”อยากกลับเข้าไปในถุงน้ำคร่ำอีก คุณหมอที่ผ่าคลอดออกมาได้ ก็ต้องเอากลับเข้าไปได้” พร้อมสะดือของเด็กปูดงอกออกมาเหมือนเห็ดที่กินไป คิริตกใจวิ่งหนีไปห้องหนึ่งและเจอกับหมอทำคลอดคาวาโมโต้ ที่ทำการผ่าตัดนำเด็กเข้าไปในท้องเคโกะเรียบร้อยแล้ว

ปมขัดความขัดแย้งในตอนนี้เป็นปมความขัดแย้งระหว่างคิริเอะและคนท้องดูดเลือดที่เกิดจากการที่คิริเอะได้ไปล่วงรู้ความลับของคนท้องดูดเลือด ทำให้คนท้องดูดเลือดเหล่านั้นไม่พอใจ และกลัวที่จะถูกเปิดเผย จึงพยายามตามฆ่าเธอ

ปรากฏประเภทความขัดแย้งทั้งสองประเภท

ตอนที่8 มนุษย์ก้นหอย เช้าวันฝนตกในการเรียนคาบเช้าของคิริเอะ คาตายาม่าเปิดประตูเข้ากลางคาบเรียนมาด้วยสภาพเปียกฝน เขาโดนสึมุระล้อว่าตัวอ้วน ขาสั้น เลยมาโรงเรียนสาย

ช่วงเปลี่ยนเสื้อผ้าคาบพละ สึมุระรู้สึกรำคาญที่คาตายาม่าทำตัวชักช้า จึงไประบายด้วยการจับคาตายาม่าแก้ผ้าต่อหน้าทุกคน คิริเอะจึงเห็นลายก้นหอยอยู่บนหลังของคาตายาม่า

วันต่อมาฝนก็ยังคงตกคาตายาม่ามาโรงเรียนพร้อมกับหลังที่ใหญ่ขึ้น วันถัดไปต่อเนื่องอีกสามวันหลังของคาตายาม่าก็ใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ จนวันสุดท้ายคาตายาม่าก็กลายเป็นหอยทากเต็มตัว และไม่ได้เข้าห้องเรียน แต่คลานทิ้งรอยเมือกไปบนนอกตึกเรียน ทางโรงเรียนได้รับเลี้ยงคาตายาม่าเอาไว้เพราะพ่อแม่ของเขาไม่เชื่อ แม้แต่ตอนคาตายาม่าเป็นหอยทาก สึมุระก็ยังคงแกล้งอยู่เรื่อย ๆ พอฝนหยุดตกหอยทากคาตายาม่าก็ไม่โผล่ออกมาจากเปลือกหอยอีกเลย

วันที่ฝนกลับมาตกอีกครั้งสึมุระก็กลายเป็นหอยทากเหมือนกับคาตายาม่า ทางโรงเรียนจึงต้องรับเลี้ยงหอยทากเพิ่มอีกตัว และเริ่มผสมพันธุ์กัน คิริเอะรู้สึกเวทนาที่คนที่ถูกแกล้งและคนที่แกล้งกลับต้องมาอยู่ด้วยกัน

ปมความขัดแย้งในตอนนี้พบความขัดแย้งสองประเภทคือความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ คือการค่อย ๆ กลายเป็นหอยทากของคาตายาม่าและสึมุระอย่างไม่มีสาเหตุ ทำให้พ่อแม่ไม่เชื่อว่าลูกกลายเป็นหอยทาก อีกทั้งยังทำให้เพื่อน ๆ มารุมแกล้งง่ายขึ้นเพราะไม่มีทางที่จะหนีหรือขัดขืนได้และอีกหนึ่งความขัดแย้งคือความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษ์ คือความขัดแย้งระหว่างคาตายาม่าและสึมุระ ที่คาตายาม่าโดนสึมุระแกล้งตลอด จนสุดท้ายตอนที่สึมุระกลายเป็นหอยทาก ก็โดนคนอื่นแกล้งเช่นเดียวกับคาตายาม่า

ตอนที่14 ผีเสื้อ ตอนที่15วุ่นวาย ตอนที่16 วุ่นวายภาค2 ตอนที่17หลบหนี และตอนที่18 เขาวงกต นักข่าวจิเอะ ได้เข้ามาในอุโมงค์ก่อนเข้าเมืองหลังจากเกิดพายุไต้ฝุ่นหมายเลข 1 ถูกพายุพัดรถคว่ำไปจนสลบ หลังเธอตื่นขึ้นมาก็เดินเข้าไปในเมืองที่ซึ่งถูกพายุถล่มจนบ้านเมืองเสียหายหมด ระหว่างเธอเห็นเด็กชายสามคนถูกมัด จึงเข้าไปช่วย แต่เด็กพวกนั้นกลับเป่าพายุออกมาจากปากไปถล่มเมืองต่อ และเป่าใส่จิเอะ จนจิเอะตะโกนใส่ก็เกิดพายุพัดเด็กสามคนนั้นกระเด็นไป

คิริเอะเห็นจิเอะจึงเข้าช่วยเหลือและพาเธอไปห้องแถว ที่รอดจากพายุ จึงมีคนจำนวนมากมาอาศัยอยู่ในห้องแถวเดียวกัน และเล่าให้จิเอะฟังว่ากู้ภัยที่เคยเข้ามาแต่ละกลุ่มเข้ามาในเมืองนี้ ทุกกลุ่มออกไปไม่ได้ ติดอยู่ที่เมืองนี้กันหมด แต่จู่ ๆ เด็กทั้งสามก็กลับมาและเป่าพายุพยายามจะทำลายห้องแถวแต่ก็ทำไม่ได้ พวกคนในห้องแถวจึงร่วมแรงกันเป่าพายุกลับไปจนเด็กทั้งสามปลิววนไปมา

คิริเอะ มิทสึโอะน้องชายของคิริเอะ และจิเอะ ออกไปหาอาการและเห็น “แก๊งผีเสื้อ” ที่เป็นกลุ่มผู้ชายรวมตัวกันใช้พายุไปทำลายเมือง และแย่งอาหารจากกู้ภัยที่เข้ามาในเมือง จากนั้นจึงกลับไปที่ห้องแถว แต่พบว่ามีคนมาอยู่เยอะขึ้นจนแน่น ทุกคนต่างหงุดหงิดใส่กันเพราะเนื้อที่แคบลง ครอบครัวคิริเอะ รวมถึงชูอิจิ จึงออกมาจากห้องแถว และได้เจอกับแก๊งผีเสื้ออีกครั้ง แก๊งนี้อยากได้คิริเอะและจิเอะมาร่วมกลุ่ม แต่พวกเธอไม่ยอมจึงหนี แก๊งผีเสื้อใช้พายุบินไล่ตามมา แต่จู่ ๆ ลมพายุก็ถูกดูดลงไปในสระน้ำหายไปพร้อมกับพวกแก๊งผีเสื้อด้วย

ครอบครัวของคิริเอะ ชูอิจิ และจิเอะ จึงไปอาศัยอยู่ที่ซากตึกที่พัง และระหว่างที่คิริเอะ ชูอิจิ จิเอะออกไปอาหารได้เจอกับอาสาสมัครทานิซากิที่คิดว่าจะพยายามสร้างบ้านต่อเติมจากห้องแถวที่มีในเมือง ทุกคนจึงออกไปหาอาหารด้วยกัน แต่พอกลับมาที่ซากตึกก็พบว่าพ่อและแม่หายไป และมิทสึโอะถูกซากตึกทับอยู่ทำให้ไม่ได้เคลื่อนไหวนาน และหลังของเขาก็เริ่มนูนเป็นลายก้นหอย

คิริเอะ มิทสึโอะ ชูอิจิ และจิเอะ พยายามจะออกจากเมืองเผื่อมิทสึโอะจะกลับมาเป็นเหมือนเดิม แต่พอเดินอยู่บนเขา ก็กลับมาอยู่ที่เดิมวนไปวนมา และได้เจอกับอาสาสมัครกลุ่มหนึ่งที่มัดเพื่อนที่กำลังจะกลายเป็นหอยทากไว้เพื่อจะกินเป็นอาหาร อาสาสมัครเห็นมิทสึโอะที่กำลังจะกลายเป็นหอยทากเลยไล่ตามพวกคิริเอะ เธอจึงให้มึทสึโอะที่กลายเป็นหอยทากแล้วคลานหนีไปทางหน้าผา และกลุ่มอาสาสมัครกลุ่มนั้นจู่ ๆ ก็ร่างกายขดงอม้วนกันเป็นก้นหอย

พวกคิริเอะลงเขากลับมายังเมืองแต่พบว่าห้องแถวได้ถูกต่อเติมขึ้นเชื่อมกันทุกหลังประกอบกันเป็นก้นหอยโดยอาสาสมัครทานิซากิจนเกือบเสร็จแล้ว จึงรู้ว่าเวลาบนเขาและเวลาในเมืองไม่เท่ากัน กว่าเธอจะลงมาจากเขาอาสาสมัครทานิซากิก็แก่ขึ้นมาก และพ่อแม่ของเธอก็หายตัวไป จะเป็นตายร้ายดียังไงก็ไม่รู้ จู่ ๆ ห้องแถวก็สั่นจุดที่ยังต่อเติมไม่เสร็จก็เชื่อมติดกัน จนจิเอะติดอยู่ข้างใน

และออกมาไม่ได้อีกเลย บ้านห้องแถวทุกหลังเชื่อมติดกันโดยสมบูรณ์แล้ว จุดศูนย์กลางของห้องแถวที่เชื่อมจนกลายเป็นเหมือนหมู่บ้านก้นหอยเป็นบันไดวนลงไปใต้ดิน ที่อดีตเคยเป็นสระน้ำมาก่อน แต่ตอนนี้มันแห้งหมด คิริเอะและชูอิจิจึงเดินลงไปเพราะอาจจะทำให้รู้ต้นตอของคำสาป

ปมความขัดแย้งในตอนนี้เป็นปมความขัดแย้งระหว่างแก๊งผีเสื้อและกลุ่มอาสาสมัครที่มีปัญหากับพวกคิริเอะ แก๊งผีเสื้อต้องการคิริเอะและจิเอะมารวมกลุ่ม แม้พวกเธอจะปฏิเสธแต่แก๊งผีเสื้อก็ยังไล่ตาม จุดจบของแก๊งผีเสื้อจึงถูกดูดลงไปในสระน้ำ ส่วนกลุ่มอาสาสมัครที่ทั้งจับคนที่กำลังจะกลายเป็นหอยทากไว้ และตั้งใจจะกินมิทสึโอะที่เริ่มกลายเป็นหอยทากโดยไม่สนว่าหอยทากที่พวกเขาจะกินเคยเป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกันมาก่อน จุดจบของพวกเขาคือร่างกายบิดงอม้วนเป็นก้นหอย และอีกหนึ่งปมความขัดแย้งคือปมระหว่างพวกคิริเอะและช่วงเวลาที่เดินต่างกัน ทำให้เธอไม่รู้ความเป็นไปของครอบครัว ไม่รู้ว่าพ่อแม่และน้องชายที่กลายเป็นหอยทากจะเป็นอย่างไรบ้าง จะยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ และห้องแถวที่จู่ ๆ ก็เหมือนมีชีวิตขึ้นมาสร้างและต่อเติมได้ด้วยตัวเองโดยสมบูรณ์จนทำให้จิเอะที่ออกมาจากห้องแถวไม่ทันถูกดูดและติดอยู่ในนั้น

ไม่ปรากฏประเภทความขัดแย้ง

ตอนที่4 เตาเผาประหลาด ทุกครั้งที่มีการเผาศพ ควันเผาจะเป็นรูปก้นหอยและถูกดูดลงสระน้ำทมโบะตลอด พ่อของคิริเอะนำดินจากสระน้ำทมโบะขึ้นมาปั้นเป็นภาชนะสำหรับจัดแสดงโชว์และใช้ภายในบ้านเพราะดินที่นำมาปั้นทำให้ภาชนะเกิดลวดลายประหลาด ๆขึ้นมา แม้ครอบครัวจะตกใจและไม่ชอบ แต่เขาก็ยังคงน้ำดินจากสระน้ำนั้นมาปั้นอยู่สองวันติด

คิริเอะแอบมองเข้าไปในเตาเผา ดินปั้นเหล่านั้นเหมือนร้องโหยหวนส่งเสียงที่เหมือนกับพ่อและแม่ของชูอิจิร้องเรียกชูอิจิอยู่

ชูอิจิโทรมาคิริเอะและได้ยินเสียงเหมือนพ่อแม่ของเขากำลังร้องให้ช่วย เขาจึงรีบมาบ้านของคิริเอะและทุบเตาเผา ทำให้ดินปั้นทรงประหลาดกระเด็นออกมาและไฟก็ไหม้ทั่วเรือนเผา

ในตอนนี้แม้จะดูเหมือนเกิดความเสียหายจากสิ่งที่เหนือธรรมชาติ คืออาจจะเป็นดวงวิญญาณพ่อและแม่ของชูอิจิที่สิ่งอยู่ในดิน ร้องเรียกให้ชูอิจิมาช่วยจนทำให้ชูอิจิต้องทุบเตาเผาและเกิดไฟไหม้ แต่เมื่อดูความสัมพันธ์ของพ่อคิริเอะและพ่อแม่ของชูอิจิที่กลายเป็นวิญญาณก็ไม่มีปัญหาอะไรมาก่อน หรือพ่อของคิริเอะกับชูอิจิก็ไม่ได้มีปัญหาอะไรเช่นกัน แต่เหตุการณ์ไฟไหม้ที่เกิดขึ้นเป็นเพียงแค่อุบัติเหตุ และไม่ได้เกิดจากความขัดแย้งของมนุษย์กับมนุษย์ หรือความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติหรือสิ่งเหนือธรรมชาติ ในตอนเตาเผาประหลาดจึงไม่จัดเป็นความขัดแย้ง

จากการวิเคราะห์ประเภทความขัดแย้งที่ปรากฏพบว่าในประเภทความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ ผู้เขียนก้นหอยมรณะได้สร้างความขัดแย้งนี้ขึ้นมาในช่วงแรก ๆ ของเรื่องคือตอนที่1 และตอนที่2 เพื่อแสดงให้เห็นว่าเรื่องก้นหอยมรณะมีเนื้อเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ เกิดคำสาปในเมืองขึ้นอย่างไม่มีที่มาที่ไป และในตอนอวสาน ซึ่งเป็นตอนที่แสดงให้เห็นว่าสุดท้ายแล้วตัวละครในเรื่องก็ไม่สามารถหยุดสิ่งลี้ลับเหนือธรรมชาติได้สำเร็จ และในประเภทความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ที่ปรากฏแทรกขึ้นมาในช่วงกลางของเรื่อง เพื่อแสดงให้เห็นว่าคำสาปสามารถทำให้ตัวละครเกิดความผิดปกติทางพฤติกรรมหรือมีนิสัยผิดแปลกไปจากเดิม ความผิดปกติจากคำสาปเหล่านี้ทำให้ตัวละครขัดแย้ง ต่อสู้กันเอง

วิเคราะห์ฉากและบรรยากาศ

ในการวิเคราะห์ฉาก ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นสองลักษณะคือ วิเคราะห์ฉากผ่านสถานที่ในเรื่องก้นหอยมรณะ และวิเคราะห์บรรยากาศผ่านลายเส้น

การวิเคราะห์ฉากผ่านสถานที่ในเนื้อเรื่อง

เนื้อเรื่องในก้นหอยมรณะ เป็นเนื้อเรื่องที่เกิดขึ้นในเมืองที่ชื่อว่า คุโรอุซึ สามารถเขียนเป็นภาษาญี่ปุ่นได้คือ **黒渦** แปลเป็นภาษาไทยได้ว่ากระแสน้ำวนสีดำ เพียงแค่การตั้งชื่อเมืองก็สื่อถึงความวุ่นวาย ความดำมืดที่วนเวียนอยู่ไม่รู้จบ ผู้แต่งได้สร้างเมืองนี้ขึ้นมาดูเป็นเมืองที่ชนบท สังเกตได้จากตอน“นักสะสมก้นหอย 2” ที่แพทย์เสนอให้แม่ชูอิจิเข้าไปรักษากับแพทย์ด้านสุขภาพจิตที่เมืองอื่น จึงสื่อได้ว่าโรงพยาบาลที่แม่ชูอิจิรักษาตัวอยู่นั้นไม่ใช่โรงพยาบาลขนาดใหญ่ที่มีแพทย์เฉพาะทางครบทุกด้านเหมือนกับในเมือง นอกจากนี้เมืองคุโรอุซึผู้แต่งได้ตั้งให้เมืองนี้อยู่ติดทะเล มีภูเขาล้อมรอบเมือง เป็นเมืองที่ห่างจากโลกภายนอกเพราะก่อนเข้าเมืองจะต้องผ่านอุโมงค์เข้ามาก่อน

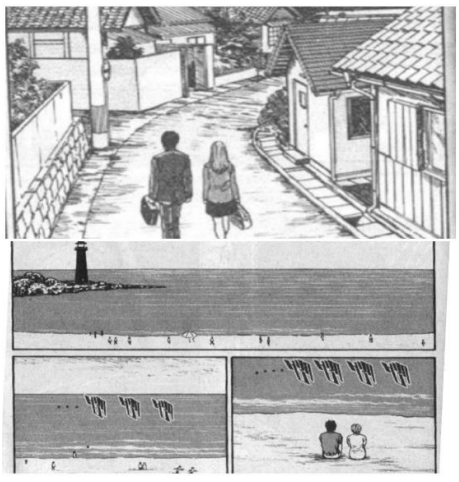

ภาพที่ 1 เมืองคุโรอุซึ

ทั้งเมืองที่ติดทะเล ภูเขาล้อมรอบ และทางเข้าเมืองต้องผ่านอุโมงค์ สามสิ่งนี้เป็นองค์ประกอบฉากในเมืองนี้ที่สำคัญและโดนคำสาปในตอนท้ายของเรื่องทำให้เมืองนี้กลายเป็นเมืองปิดตายโดยสมบูรณ์ คือในตอนที่เกิดพายุทำลายเมือง หน่วยงานภายนอกเข้ามาช่วยเหลือผ่านอุโมงค์แต่กลับออกไปไม่ได้ เข้ามาจากทางเรือหรือเครื่องบินก็โดนทะเลน้ำวนดูดลงไป ขึ้นภูเขาไปก็กลายเป็นป่าที่วนไปวนมากลับมาที่เดิมและเวลาบนเขายังเดินช้ากว่าเวลาจริง

ภาพที่ 2 อุโมงค์ที่เข้ามาแล้วกลับไม่ได้

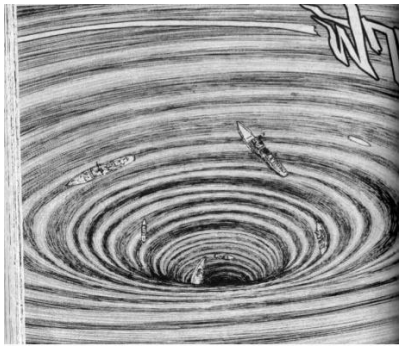

ภาพที่ 3 ทะเลที่ดูดเรือช่วยเหลือ

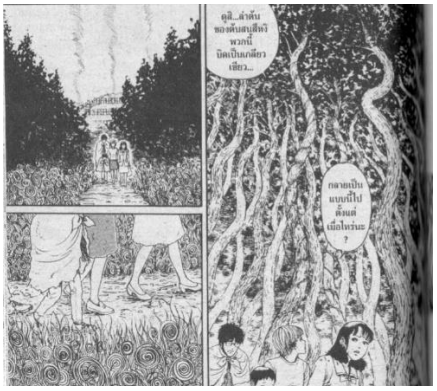

ภาพที่ 4 ป่าบนเขาที่เส้นทางวกวน

นอกจากนี้ในเมืองคุโรอุซียังมีซากบ้านห้องแถวกระจายอยู่ตามจุดต่าง ๆ ของเมือง เป็นส่วนประกอบของฉากที่สำคัญอีกหนึ่งอย่างที่สะท้อนฉากความเป็นชนบทได้จากตอน “ห้องแถวผีสิง” คือหลังจากที่พายุพัดทำลายเมืองครอบครัวของคิริเอะต้องไปอยู่บ้านห้องแถว ที่ทางการจัดการปรับปรุงไว้ให้แต่เพียงแค่อุดรอยรั่วและต่อไฟฟ้าให้ แต่ไม่มีน้ำประปา สะท้อนถึงการจัดการชุมชนชนชทที่อาจไม่ได้มีงบมากพอมาดูแลคนในเมือง ห้องแถวเหล่านี้ในท้ายของเรื่องได้ถูกต่อเติมด้วยมนุษย์ และถูกเชื่อมติดกันโดยสมบูรณ์ด้วยคำสาปก้นหอยที่รุนแรง กลายเป็นเมืองรูปก้นหอยขนาดใหญ่ และเมื่อคำสาปสงบงง ห้องแถวที่ถูกต่อเติมและเชื่อมติดกันก็สลายไป กลับมาเป็นซากห้องแถวตามจุดต่าง ๆ ของเมือง วนลูปต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เหมือนก้นหอยที่ไม่มีทางออก

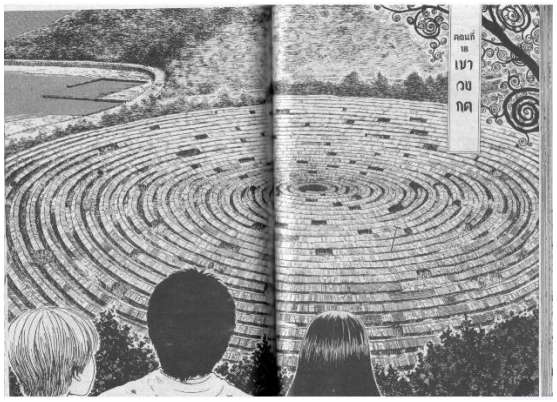

ภาพที่ 5 ห้องแถวที่มาบรรจบกันเป็นรูปก้นหอย

ผู้วิจัยมองว่าทั้งเมืองที่ติดทะเล ภูเขาล้อมรอบ อุโมงค์ และห้องแถว เป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้เนื้อเรื่องดำเนินต่อได้ คือทุกตัวละครไม่มีใครออกจากเมืองได้นอกจากจะโดนคำสาปแล้วตายไป ทำให้ผู้อ่านอยากจะรู้ว่าเรื่องราวก่อนที่จะอ่านจบว่า ตัวละครที่ยังเหลืออยู่จะจัดการกับคำสาปนี้ได้อย่างไร จะรับมือได้หรือไม่ จะอยู่หรือรอด คำสาปจะจบหรือไม่ เพราะหากออกจากเมืองคำสาปก็อาจไม่เกิดขึ้นกับตัวเอง แต่เพราะออกจากเมืองไม่ได้ ก็จะต้องอยู่กับคำสาปก้นหอยมรณะต่อไป

การวิเคราะห์บรรยากาศผ่านลายเส้น

การสร้างบรรยากาศต้องอาศัยรายละเอียดจากส่วนประกอบอื่น ๆ ของเรื่อง เช่น สิ่งของ สีหน้า ท่าทาง เครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง เพราะสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ผู้แต่งต้องการ(สุมาลี ลิ้มประเสริฐ, 2558: 67)

เมื่อค้นหาเกี่ยวกับอิโต้ จุนจิบนอินเทอร์เน็ตจะพบรูปภาพต่าง ๆ ที่มาจากมังงะ ท่ามกลางรูปภาพเหล่านั้นสิ่งที่เห็นคือลักษณะการวาดภาพที่ทำให้รู้สึกหวาดกลัว หรือขยะแขยง

อิโต้ จุนจิมีลายเส้นที่เป็นเอกลักษณ์ ด้วยการใช้สีดำและสีขาว จะมีเพียงแค่หน้าปกที่เป็นสีเท่านั้นซึ่งเป็นลักษณะทั่วไปของมังงะหรือหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น แต่เขาใช้ลักษณะนี้ในการสร้างภาพที่น่าขนลุก การสร้างตัวละครนักเขียนได้สร้างให้มีลักษณะผิวซีดขาว ไม่มีรายละเอียดมากมายบนใบหน้าอย่างเช่นการปัดแก้มที่พบในมังงะทั่วไป และด้วยลักษณะตัวละครที่ซีดขาวเหมือนไม่มีชีวิตจึงเหมาะกับคำว่า Inhumanity ซึ่งเป็นแนวมังงะของอิโต้ จุนจิส่วนใหญ่ นอกจากนี้การสร้างลายเส้นหนัก ๆ เพื่อใช้วาดส่วนประกอบในเรื่อง สิ่งที่โดดเด่นมากคือการวาดอวัยวะที่น่าขยะแขยง (Andi, 2562) ในเรื่องก้นหอยมรณะ ลายเส้นทำให้บรรยากาศในเรื่อยก้นหอยมรณะดูอึดอัด โดยเฉพาะลายเส้นที่ใช้วาดตัวละครในตอนที่โดนคำสาปนั้น ทำให้ผู้อ่านรู้สึกคลื่นไส้ ประกอบกับลายก้นหอยมรณะที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกเวียนหัว

ภาพที่ 6 อาซามิที่กำลังโดนคำสาปกลืนกิน

ภาพที่ 7 ลิ้นพ่อของชูอิจิที่ยืดยาว

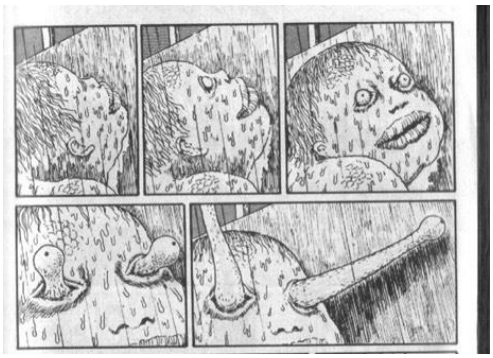

ภาพที่ 8 คาตายาม่าที่กำลังกลายเป็นหอยทาก

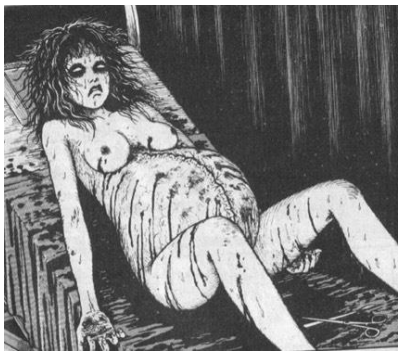

ภาพที่ 9 เคโกะหลังจากนำลูกกลับเข้าท้อง

ภาพที่ 10 ซากศพที่โดนแสงจากประภาคารเผา

ภาพที่ 11 ซากศพที่สภาพโดนเจาะทั่วร่างกาย

ลายเส้นของตัวละครทุกตัวที่โดนคำสาปส่วนใหญ่ในฉากที่เป็นจุดจบของตัวละคร มีลายเส้นที่น่ากลัว สยองขวัญ ซึ่งลายเส้นลักษณะนี้สามารถพบได้ในฉากลักษณะแตกต่างกัน เช่น

ภาพที่ 6 และภาพที่ 7 เป็นฉากที่แสดงให้เห็นถึงอวัยวะภายในที่มีลักษณะผิดรูปร่าง คือในหัวของอาซามิที่ว่างเปล่าและลิ้นที่สามารถยืดได้กว่าคนทั่วไปของพ่อชูอิจิ

ภาพที่ 8 และภาพที่ 9 เป็นฉากที่แสดงให้เห็นถึงมนุษย์ที่เริ่มกลายเป็นสิ่งที่อื่นที่ไม่ใช่มนุษย์ คือคาตายาม่ากำลังค่อย ๆ กลายเป็นหอยทากตั้งแต่เริ่มมีตาที่ยาวออกมา หลังที่กลายเป็นเปลือกหอยและเคโกะที่แม้จะโดนผ่าท้องนำลูกของตัวเองกลับเข้าไปในมดลูกได้แต่กลับไม่เสียชีวิตและกลายเป็นบางสิ่งที่คล้ายกับผีดูดเลือด

ภาพที่ 10 และภาพที่ 11 เป็นฉากที่แสดงให้เห็นถึงการเสียชีวิตที่ผิดธรรมชาติ คือซากศพที่โดนแสงไฟของประภาคารเผาจนไหม้ ทั้ง ๆ ที่ในความจริงแสงไม่อาจจะทำให้ไหม้จนเสียชีวิตได้ และซากศพปริศนาที่ถูกทิ้งไว้สภาพร่างกายเหมือนถูกเจาะหรือโดนยุงนับร้อยนับพันตัวรุมดูดเลือด ทั้ง ๆ ที่ในความจริงยุงไม่สามารถดูดเลือดจนหมดทั้งร่างกายมนุษย์ได้

ลายเส้นที่น่าอึดอัด สยองขวัญ และคลื่นไส้ ประกอบกับฉากที่พิสดารอย่างอวัยวะภายในที่ผิดรูปร่าง การกลายร่างของมนุษย์ และการเสียชีวิตที่ผิดธรรมชาติกลายเป็นจุดเด่นของอิโต้ จุนจิ และทำให้ผลงานของเขาได้รับความนิยมในหมู่นักอ่านที่ชื่นชอบการอ่านการ์ตูนภาพวาดแนวสยองขวัญที่ได้เห็นภาพที่น่ากลัว และชวนคลื่นไส้โดยไม่ต้องจินตนาการ

วิเคราะห์ตัวละคร

การวิเคราะห์ตัวละครในเรื่องก้นหอยมรณะ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ตัวละครด้วยการแบ่งประเภทเป็นตัวละครเอกที่เป็นตัวละครดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบและตัวละครอื่น ๆ ในแต่ละตอนที่มีบทบาทเพียงตัวละครประมาณเพียงหนึ่งตอนหรือสองตอน

วิเคราะห์ตัวละครเอก

ทางด้านตัวละครหลักอิโต้ จุนจิได้สร้างตัวละครโคชิมา คิริเอะขึ้นมาเป็นตัวดำเนินเรื่อง หรือเป็นนางเอก และตัวละครหลักอีกตัวละครหนึ่งคือ โชโด ชูอิจิเป็นตัวสนับสนุนและช่วยเหลือคิริเอะในสถานการณ์ขับขัน และมีบทบาทมาตั้งแต่ตอนแรกจนถึงตอนสุดท้าย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตัวละครสองตัวนี้ผ่านบทสนทนาหรือความคิดของตัวละครที่สะท้อนให้เห็นลักษณะนิสัยต่าง ๆ

โคชิมา คิริเอะ

โคชิมา คิริเอะ ผู้แต่งได้สร้างให้เป็นตัวละครหลายลักษณะ คือมีนิสัยหลาย ๆ แบบ ทั้งด้านดี ด้านไม่ดี อารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม(สุมาลี ลิ้มประเสริฐ, 2557: 67) ซึ่งในเรื่อง โคชิมา คิริเอะ ได้แสดงนิสัยต่าง ๆ ออกมา เช่น

นิสัยด้านดีของโคชิมา คิริเอะ

คิริเอะได้แสดงนิสัยใจดี คิดถึงผู้อื่น เช่นในตอนที่ 4 เตาเผาประหลาด เธอมีความเป็นห่วงชูอิจิว่าอาจจะเสียใจจนไม่ได้ทานอะไรหลังจากสูญเสียพ่อและแม่ไปในเวลาใกล้กัน เธอจึงเป็นห่วงชูอิจิเช่นเดียวกับแม่ของเธอจึงได้ทำเบนโตะไปให้ และพยายามจะชวนชูอิจิมาทานข้าวที่บ้าน และในตอนที่ 12 ไต้ฝุ่นหมายเลขที่ 1 เธอก็ยังคงไปส่งข้าวกล่องให้ชูอิจิแม้จะเป็นวันที่มีพายุหนัก

นิสัยของคิริเอะอีกอย่างคือชอบช่วยเหลือคนอื่น เธอช่วยเหลือคนอื่นแม้กระทั่งคนไม่รู้จัก เช่นในตอนที่ 5 มนุษย์เกลียว ที่เธอเข้าไปช่วยและสอบถามอาการจากคาสึโนริจากการโดนต่อย ทั้ง ๆที่เธอยังไม่ทันสังเกตว่าคนถูกต่อยคือคาสึโนริ และในตอนที่ 14 ผีเสื้อ เธอก็ได้ให้ความช่วยเหลือแก่จิเอะหลังจากที่จิเอะรถคว่ำ และโดนพวกเด็ก ๆ เป่าลมใส่โดยที่คิริเอะไม่ได้รู้จักกับจิเอะมาก่อนเช่นกัน

นิสัยด้านไม่ดีของโคชิมา คิริเอะ

คิริเอะได้แสดงนิสัยขี้กังวลออกมา เช่นในตอนที่ 3 รอยแผลเป็น เธอกังวลว่าอาซามิจะแย่งคนรักของเธอ ไม่อยากให้อาซามิไปหาชูอิจิอีก เพราะกลัวว่าชูอิจิจะหลงในความสวยของอาซามิ

จากนิสัยของโคชิมา คิริเอะ นิสัยของเธอมีส่วนในการดำเนินเรื่องโดยเฉพาะนิสัยที่ใจดี คิดถึงผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ เพราะนิสัยของเธอเหล่านี้ทำให้เธอออกไปเจอเหตุการณ์ในแต่ละตอนที่เสี่ยงชีวิต และไปเจอคนที่โดนคำสาป เช่นเธอเกือบโดนพายุพัดเพราะเป็นห่วงชูอิจิที่อาจจะไม่มีอาหาร หรือไปบังเอิญเจอคาสึโนริ และช่วยคาสึโนริกับคนรักของเขาหลบหนี

โชโด ชูอิจิ

โชโด ชูอิจิ ผู้แต่งสร้างให้เป็นตัวละครหลายลักษณะ ในเรื่อง โชโด ชูอิจิ ได้แสดงนิสัยขี้กลัวออกมา และนิสัยชอบช่วยเหลือที่มักจะแสดงให้เห็นในตอนที่ช่วยคิริเอะอยู่เสมอเช่น

นิสัยด้านดีของโชโด ชูอิจิ

ชูอิจิได้แสดงนิสัยของเขาที่เหมือนกับคิริเอะคือใจดี ชอบช่วยเหลือ เช่นในตอนที่ 6 ผมทรงก้นหอย เขาได้เข้าไปช่วยคิริเอะจากผมที่รัดคอของเธอ และตอนที่ 12 ไต้ฝุ่นหมายเลช 1 เขาช่วยคิริเอะหนีจากพายุที่ไล่ตามเธอ

นิสัยด้านไม่ดีของโชโด ชูอิจิ

ชูอิจิได้แสดงนิสัยขี้กลัวของเขาออกมา เช่นตอนที่ 3 รอยแผลเป็น เขามีอาการกลัวจนถึงขั้นหลอนในแผลเป็นรูปก้นหอยของอาซามิ จากเหตุการณ์กระทบจิตใจที่พ่อแม่ของเขาตายเพราะผลจากทำสาปก้นหอยที่ผ่านมา และตอนที่ 4 เตาเผาประหลาด เขากลัวสระน้ำทมโบะมากจนถึงไม่อยากไปบ้านคิริเอะ เพราะสระน้ำทมโบะดูดควันจากการเผาศพคนที่ตายจากคำสาปก้นหอยลงไปจนหมดโดยเฉพาะควันจากพ่อและแม่ของเขา และสระน้ำนี้อยู่หลังบ้านคิริเอะ

นิสัยด้านไม่ดีของชูอิจิอีกอย่างหนึ่งคือเขาไม่ช่วยเหลือผู้อื่น จะช่วยแค่คิริเอะเพียงคนเดียว เช่นตอนที่ 5 มนุษย์เกลียว เขาปฏิเสธที่จะช่วยคาสึโนริและโยริโกะในการหลบหนีจากพ่อแม่ แต่เพราะคิริเอะเป็นคนขอร้อง เขาจึงยอมช่วย

จากนิสัยของโชโด ชูอิจินิสัยของเขามีส่วนในการดำเนินเรื่องโดยเฉพาะนิสัยใจดี ชอบช่วยเหลือของเขา แม้จะช่วยเหลือเฉพาะกับคิริเอะ แต่เพราะนิสัยนี้ทำให้คิริเอะมีชีวิตรอดต่อไปในแต่ละตอนได้จนจบ

ตัวละครที่โดนคำสาปหรือได้รับผลกระทบจากคำสาปในแต่ละตอน

การวิเคราะห์ตัวละครที่ได้รับผลกระทบคำสาปในแต่ละตอน ตัวละครส่วนใหญ่เป็นตัวละครที่มีบทบาทในตอนนั้น ๆ เพียงตอนเดียวและจบไป ตัวละครเหล่านี้มีลักษณะเป็นตัวละครน้อยลักษณะ หรือเป็นตัวละครที่เป็นตัวแทนของคนลักษณะต่าง ๆ เช่น

พ่อของชูอิจิ

พ่อของชูอิจิเป็นตัวแทนของคนหมกมุ่น เขาเป็นคนที่โดนคำสาปก้นหอยคนแรกในเรื่อง ผลจากคำสาปทำให้เขาชื่นชอบเปลือกของหอยทาก จากความชอบพัฒนาไปเป็นความหลงใหลในลายก้นหอยทั้งกิโมโนลายก้นหอย ขดลวด ขดยากันยุง วงยากันยุง จานปั้นลายก้นหอย. และจากความหลงใหลได้พัฒนาไปถึงความหมกมุ่นถึงกับต้องใช้ตะเกียบวนในซุปให้เป็นวงก้นหอย หรือใช้ขันวนในอ่างอาบน้ำ และจนถึงขึ้นทำให้ตัวเองขดเป็นก้นหอยและเสียชีวิต

แม่ของชูอิจิ

หากพ่อของชูอิจิเป็นตัวแทนของคนที่ชื่นชอบจนหมกมุ่น ในทางตรงกันข้ามแม่ของชูอิจิก็เป็นตัวแทนของคนที่กลัวมาก ๆ หรือเป็นอาการโรคกลัว หรืออาการ phobia โรคกลัวเป็นโรคที่เกิดจากจิตใต้สำนึกที่ไปเจอประสบการณ์ที่ไม่ดี หรือเกิดจากสารเคมีในสมอง แม่ของชูอิจิเจอเหตุการณ์ร้าย ๆ คือเจอสามีตัวเองนอนขดตัวเองเป็นก้นหอยในถังจนกระดูกแตกเสียชีวิต สำหรับภรรยาที่เห็นสามีเสียชีวิตอย่างผิดธรรมชาติและสยองขวัญ อาจทำให้ภาพที่เห็นติดตาตลอดไป แม่ของชูอิจิจึงมีอาการกลัวทุกอย่างที่เป็นลายก้นหอยทั้งขวัญบนหัว ลายนิ้วมือนิ้วเท้า และช่องหูของตัวเอง เพราะเธอคิดว่าก้นหอยทำให้สามีของเธอเสียชีวิต และเวลาเห็นก้นหอยก็นึกถึงภาพสามีของเธอขดตัวเป็นก้นหอย

คุโรตานิ อาซามิ

คุโรตานิ อาซามิเป็นตัวแทนของคนที่มีความสัมพันธ์กับคนรักของคนอื่น ในเนื้อเรื่องเธอต้องการจะคบกับชูอิจิที่คบกับคิริเอะอยู่ แม้เธอจะยังไม่ได้มีความสัมพันธ์กับชูอิจิ แต่สิ่งที่เธอต้องการ

ก็คืออยากให้ชูอิจิชอบเธอ เหมือนผู้ชายคนอื่น ๆ ที่ชื่นชอบเธอและไม่เคยปฏิเสธเธอโดยไม่สนว่าผู้ชายที่เธอชอบจะคบกับใครอยู่

คาสึโนริและโยริโกะ

คาสึโนริและโยริโกะเป็นตัวแทนของคู่รักชายหญิงที่เต็มไปด้วยอุปสรรค หรือมองอีกแง่แยกเป็นบุคคลทั้งคาสึโนริและโยริโกะก็อาจเป็นตัวแทนของเด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาครอบครัว ครอบครัวของสองคนนี้ไม่สนับสนุนให้ทั้งคู่คบกัน ไม่ว่าจะแอบออกไปเจอกันอย่างไร ครอบครัวก็ตามตัวเจอและแยกพวกเขาออกจากกัน

เซกิโนะและมิทสึรุ

เซกิโนะและมิทสึรุเป็นตัวแทนของคนที่ชอบความโดดเด่นและเรียกร้องความสนใจ เซกิโนะเปรียบเหมือนกับหนุ่มสาวที่เสริมแต่งตัวเองให้ดูดีผ่านการเสริมแต่งร่างกายเช่นทรงผม เสื้อผ้า เครื่องประดับ และมิทสึรุเปรียบเหมือนคนที่อยากเข้าอยู่ในสายตาของใครบางคนด้วยการเข้าไปในชีวิตและทำอะไรบางอย่างให้ เช่นทักทายกันเป็นประจำ คอยตามไปทุกที่ ซื้อสิ่งของให้ ซึ่งทั้งสองคนต่างมีจุดประสงค์ให้คนรอบข้างมาสนใจ

มิทสึโอะ

มิทสึโอะเป็นตัวแทนของคนที่อยากรู้อยากเห็น ชอบทดลอง ชอบท้าทาย การที่มิทสึโอะแอบเข้าไปในประภาคารที่อันตรายและถูกปิดไม่ให้เข้าเพราะอยากรู้ว่าในประภาคารนั้นมีอะไรโดยไม่กลัวอันตราย

เคโกะ

เคโกะเป็นตัวแทนของคุณแม่ที่รักลูก ๆ เธอเลี้ยงดูลูกของเธออย่างดี ตั้งแต่อยู่ในท้อง ในเนื้อเรื่องเธอไปฆ่าคนและดูดเลือดมาดื่มเพื่อนำไปเป็นสารอาหารให้ลูกในท้อง เมื่อคลอดมาจากได้แข็งแรง อยากเปรียบกับแม่ในชีวิตจริง ก็เปรียบเหมือนแม่ที่บำรุงครรภ์ รับประทานแต่อาหารที่มีประโยชน์ และไปฝากครรภ์เป็นประจำ

คาตายาม่าและสึมุระ

ทั้งสองคนเป็นตัวแทนของการกลั่นแกล้ง โดยคาตายาม่าเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้ง และสึมุระเป็นคนกลั่นแกล้ง

จากตัวละครเหล่านี้มีตัวละครที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นคือ อาซามิ คาสึโนริ โยะริโกะ เซกิโนะ มิทสึรุ มิทสึโอะ คายาตาม่าและสึมุระ ลักษณะของตัวละครเหล่านี้มีลักษณะที่สอดคล้องกับประเด็นวัยรุ่นทั้งทางด้านพัฒนาการวัยรุ่น อิทธิพลที่มีต่อวัยรุ่น และปัญหาที่วัยรุ่นเจอที่จะกล่าวถึงในหัวข้อถัดไป

หนังสือการ์ตูนก้นหอยมรณะกับประเด็นเกี่ยวกับวัยรุ่นและประเด็นทางสังคมประเทศญี่ปุ่น

ประเด็นเกี่ยวกับวัยรุ่น

ตัวละครในเรื่องก้นหอยมรณะ ส่วนใหญ่เป็นตัวละครที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นเด็กวัยประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาทั้งตัวละครหลักอย่างโกชิมา คิริเอะ และโคโด ชูอิจิ รวมไปถึงตัวละครที่ได้รับผลจากคำสาปอย่างอาซามิ คาสึโนะริ โยริโกะ เซกิโนะ มิทสึรุ มิทสึโอะ คาตายาม่า และสึมุระ ประเด็นที่พบเกี่ยวกับวัยรุ่นส่วนใหญ่พบในตัวละครที่ได้รับผลจากคำสาป ตัวละครเหล่านี้ได้**สอดแทรกประเด็นเกี่ยวกับวัยรุ่นใน**แต่ละตอนออกมาคือพัฒนาการวัยรุ่น อิทธพลต่อวัยรุ่น และปัญหาวัยรุ่น

พัฒนาการวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคมเพื่อนำไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่และเป็นวัยที่ต้องการยอมรับจากคนรอบข้างและต้องการอิสระ พัฒนาการวัยรุ่นแบ่งออกเป็น 4 ประการคือพัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านอารมณ์ พัฒนาการทางด้านสังคม และพัฒนาการทางด้านสติปัญญา (พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539) โดยในเรื่องก้นหอยมรณะ พบพัฒนาการวัยรุ่นที่สะท้อนออกมาจากตัวละครดังนี้

พัฒนาการทางด้านอารมณ์

การเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมนและการพัฒนาเต็มที่ของต่อมเพศ ทำให้วัยรุ่นอารมณ์แปรปรวน เกิดความเครียด และทำให้วัยรุ่นเริ่มสนใจหรือเรียกร้องความสนใจจากเพศตรงข้าม ซึ่งพัฒนาการทางด้านอารมณ์ได้ปรากฏในตัวละครเช่น อาซามิ จากตอนที่ 3 รอยแผลเป็น ตัวละครนี้ได้แสดงพฤติกรรมในเรื่องการสนใจในเพศตรงข้ามจากการที่เธอเริ่มสนใจนักเรียนชายว่าใครจะมาชอบเธอบ้าง และยังสนใจในตัวของชูอิจิ อยากให้ชูอิจิมาคบกับตัวเอง

นอกจากนี้พัฒนาการทางด้านอารมณ์ที่ปรากฏในตัวละครคือมิทสึรุ จากตอนที่ 7 กล่องตุ๊กกะใจ ตัวละครนี้ได้แสดงพฤติกรรมเรียกร้องความสนใจจากเพศตรงข้ามจากการที่มิทสึรุหลงรักคิริเอะ และเรียกร้องความสนใจจากคิริเอะทั้งบอกรักเธอกลางที่สาธารณะ ไปให้เธอเห็นเป็นประจำหรือให้ของขวัญ และตัวละครเซกิโนะ จากตอนที่ 6 ผมทรงก้นหอย ตัวละครนี้ไม่ได้เพียงแต่เรียกร้องความสนใจจากเพศตรงข้าม แต่ต้องการที่จะให้ทุกคนไม่ว่าใครหรือเพศไหนมาสนใจ จากการที่เธออยากให้ผมม้วนทรงก้นหอยดึงดูดสายตาจากคนรอบข้าง ยิ่งคนมาสนใจเยอะเธอก็ยิ่งรู้สึกดีใจ

พัฒนาการทางด้านสังคม

วัยรุ่นให้ความสำคัญกับการคบเพื่อน ต้องการคบกับเพื่อนที่มีความชอบ ความสนใจในสิ่งเดียวกันเพื่อให้ตัวเองได้รับการยอมรับ หรือคบเพื่อนที่ทำให้ตัวเองรู้สึกมีความมั่นใจและปลอดภัย ซึ่งพัฒนาการทางด้านสังคมได้ปรากฏในตัวละครเช่น มิทสึโอะ จากตอนที่ 15 วุ่นวาย มิทสึโอะได้พูดว่าอยากเข้าร่วมกับแก๊งผีเสือ เพราะเห็นว่าแก๊งผีเสื้อบินได้ดูดี น่าสนุก และหากเข้าแก๊งผีเสื้อก็มีเพื่อนคอยดูแลและมีอาหารเลี้ยงชีวิตต่อไปได้

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่น

สภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นมีความแตกต่างกันและยังส่งผลต่อพัฒนาการรวมไปถึงนิสัยของวัยรุ่น สภาพวาดล้อมที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมี 4 ประการคืออิทธิพลจากครอบครัว อิทธิพลจากโรงเรียน อิทธิพลจากเพื่อน และอิทธิพลจากกิจกรรม (พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539) โดยในเรื่องก้นหอยมรณะ พบอิทธิพลต่อวัยรุ่นที่สะท้อนออกมาจากตัวละครดังนี้

อิทธิพลจากครอบครัวต่อวัยรุ่น

ปัญหาของวัยรุ่นส่วนใหญ่สาเหตุมาจากปัญหาภายในครอบครัว พ่อแม่ที่ไม่ได้วางตัวเป็นเพื่อนของลูก โต้เถียงกันต่อหน้าลูก ไม่อบรบลูก เมื่อลูกเข้าสู่วัยรุ่นก็ต้องการเป็นอิสระ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกจะห่างกันเรื่อย ๆ อิทธิพลจากครอบครัวต่อวัยรุ่นได้ปรากฏขึ้นในตัวละครเช่น คาสึโนริและโยริโกะ จากตอนที่ 5 มนุษย์เกลียว ระหว่างครอบครัวของคาสึโนริและโยริโกะเป็นครอบครัวที่ทะเลาะกันตลอด ต่างครอบครัวก็ต่างโจมตีอีกครอบครัวด้วยถ้อยคำหยาบคายต่อหน้าลูก ๆ และไม่อยากให้คาสึโนริและโยริโกะมีความสัมพันธ์กัน เมื่อเวลาผ่านไปทั้งสองคนต่างทนไม่ได้กับครอบครัว อยากมีอิสระในชีวิตของตัวเองจึงตัดสินใจหนีออกจากบ้านไปหาที่อยู่ด้วยกัน

อิทธิพลจากเพื่อนและกิจกรรมต่อวัยรุ่น

กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของวัยรุ่น วัยรุ่นเลือกคบเพื่อนที่มีความสนใจเดียวกัน ขนาดร่างกายใกล้เคียงกัน โดยวัยรุ่นชายมักจะรวมกลุ่มกับผู้ชายด้วยกัน การรวมกลุ่มนั้นเป็นเพราะวัยรุ่นอยากได้รับการยอมรับ ก่อนที่จะเข้ากลุ่มได้อาจทำกิจกรรมร่วมกัน แต่งกายเหมือนกัน ใช้คำพูดระดับเดียวกัน ทำให้วัยรุ่นทำกิจกรรมตามเพื่อนทุกอย่าง รวมไปถึงวัยรุ่นมีความอยากรู้อยากเห็น อยากลองสิ่งใหม่ ๆ สนใจเรื่องที่ท้าทาย อิทธิพลจากเพื่อนและกิจกรรมต่อวัยรุ่นได้ปรากฏขึ้นในตัวละครเช่นมิทสึโอะ จากตอนที่ 9 ประภาคารสีดำ มิทสึโอะมีกลุ่มเพื่อนผู้ชายด้วยกันที่เล่นด้วยกันประจำ พวกเพื่อน ๆ ของเขาอยากรู้ว่าบนประภาคารมีอะไรที่ทำให้แสงไฟประภาคารสว่างขึ้นอีกครั้ง และอะไรทำให้นักวิจัยที่เข้าประภาคารไปก่อนหน้านี้ไม่กลับออกมาจึงแอบขึ้นไปบน

ประภาคาร มิทสึโอะที่เห็นว่าเพื่อน ๆ ของเขาต่างเข้าในประภาคารกันทุกคนจึงเข้าไปบ้างโดยไม่สนว่าคิริเอะจะห้าม

ปัญหาวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์ตึงเครียด เกิดความทุกข์ ความกังวลใจ มีอารมณ์โกรธที่ต้องการระบายออก มีความขัดแย้งในใจ ชอบท้าทาย มีอารมณ์รักและความต้องการทางเพศ ถูกสังคมรอบข้างกดดัน ปัญหาวัยรุ่นที่พบได้เป็นประจำจึงได้แก่ปัญหาด้านพัฒนาการ ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทะเลาะวิวาท และใช้ความรุนแรง ปัญหาทางเพศ และปัญหาอาชญากรรม และการกระทำผิดกฎหมาย (พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539) และยังพบปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาทั้งการทุบตี ด่าท่อ เสียดสี เหยียด ล้อเลียนปมด้อย (School Team, 2562)โดยในเรื่องก้นหอยมรณะพบปัญหาวัยรุ่นดังนี้

ปัญหาการอาชญากรรม และการกระทำผิดกฎหมาย

วัยรุ่นที่ก่ออาชญากรรมหรือกระทำผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่วัยรุ่นเหล่านี้มาจากครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น หรือครอบครัวที่แตกแยก เมื่อมาพบกับเพื่อนที่มีพื้นฐานครอบครัวคล้ายกัน จึงรวมตัวกันไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจไม่เป็นประโยชน์ เช่น เกเร หนีจากโรงเรียน หรือออกจากบ้านมาอยู่ด้วยกัน ปัญหาอาชญากรรมและการกระทำผิดกฎหมายปรากฏในกลุ่มตัวละครคือแก๊งผีเสื้อจากตอนที่ 14 ผีเสื้อ ตอนที่ 15 วุ่นวาย และตอนที่ 16 วุ่นวานภาค 2 แก๊งผีเสื้อเป็นกลุ่มคนที่มารวมตัวกันโดยเป็นผู้ชายทั้งหมด และอยู่ในช่วงวัยเด็กประถมศึกษาขึ้นไป จากการที่พายุพัดถล่มเมืองอาจทำให้ครอบครัวของกลุ่มคนเหล่านี้สูญหายหรือเสียชีวิตจึงต้องมาอยู่รวมกลุ่มกันเพื่อให้กลุ่มแข็งแรง และออกไปบินทำลายที่อยู่อาศัยและตึกสูงอื่น ๆ เพื่อหาอาหาร และความสมใจของตัวเอง ซึ่งการกระทำแบบนี้อาจเป็นวิธีการระบายความเครียดของพวกเขาที่อาจเกิดจากความเครียดที่พายุพัดถล่มเมืองทำให้วิถีชีวิตไม่เหมือนเดิม หรือความเครียดที่เกิดจากการสูญเสียครอบครัว

ปัญหาการกลั่นแกล้ง

การกลั่นแกล้งในโรงเรียน เป็นจุดเริ่มต้นให้เด็กใช้ความรุนแรงทำร้ายกัน และส่งผลต่อเด็กทั้งเด็กที่ถูกแกล้งและเด็กที่แกล้งในระยะยาว เด็กที่ถูกแกล้งมีภาวะเครียด ซึมเศร้า มีปัญหาการเข้าสังคม หากโดนแกล้งรุนแรงเป็นประจำอาจทำให้คิดแก้แค้นคนที่แกล้งหรือทำร้ายตัวเอง ส่วนเด็กที่เป็นฝ่ายแกล้งอาจจะเป็นคนที่ใช้ความก้าวร้าว ความรุนแรงต่อผู้อื่นโดยจะไม่รู้สึกผิด อาจก่อให้เกิดปัญหาอันธพาลหรืออาชญากรในอนาคตได้ ปัญหาการกลั่นแกล้งปรากฏในตัวละครคาตายาม่าและสึมุระจากตอนที่ 8 มนุษย์ก้นหอย ตอนนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโรงเรียน โดยคาตายาม่าถูกสึมุระ

แกล้งเป็นประจำด้วยการล้อเลียนปมด้อย และจับแก้ผ้า จนหลังจากคาตายาม่าโดนคำสาปกลายเป็นหอยทาก สึมุระก็กลายเป็นหอยทากตามกัน สึมุระก็กลายเป็นคนที่ถูกเพื่อน ๆ ในห้องรังแกแทน

ประเด็นเกี่ยวกับวัยรุ่นที่พบในเรื่องก้นหอยมรณะทั้งพัฒนาการทางด้านอารมณ์ พัฒนาการทางด้านสังคม อิทธิพลจากครอบครัวต่อวัยรุ่น อิทธิพลจากเพื่อนและกิจกรรมต่อวัยรุ่น ปัญหาการอาชญากรรม และการกระทำผิดกฎหมาย และปัญหาการกลั่นแกล้ง ทุกประเด็นเป็นประเด็นแนวลบทั้งสิ้น สิ่งเหล่านี้หากนำไปวิเคราะห์กับเนื้อเรื่องอาจสามารถมองได้ว่าการเป็นวัยรุ่นและเจอเรื่องราวต่าง ๆ ที่ไม่ดี เรื่องราวเหล่านั้นก็อาจเป็นคำสาป เช่น คำสาปของความอยากได้รับความสนใจ คำสาปจากครอบครัวที่ไม่อบอุ่น คำสาปจากความอยากรู้อยากเห็น

ประเด็นทางด้านสังคม

นักเขียนวรรณกรรมตกอยู่ใต้อิทธิพลของสังคม สังคมได้สร้างอิทธิพลต่อผู้เขียน ทั้งสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และพฤติกรรมและสิ่งผลิตจากสังคม และผู้แต่งวรรณกรรมเหมือนเป็นคนสามคน คนแรกคือเป็นผู้แต่ง คนที่สองคือเป็นหน่วยของคนสมัยนั้นที่ได้รับอิทธิพลของสังคมสมัยนั้นทั้งวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา ปรัชญา และการเมือง และคนสุดท้ายคือเป็นพลเมือง วรรณกรรมจึงสะท้อนอิทธิพลของสังคมออกมา เช่นสภาพเศรษฐกิจและการเมือง และอิทธิพลของสังคมอาจกำหนดแนวโน้มของวรรณกรรม (ชัตสุณี สินธุสิงห์, 2532) จากแนวคิดนี้ทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเหตุการณ์ในเรื่องก้นหอยมรณะอาจมีโครงเรื่องบางส่วนจากเหตุการณ์จริงในญี่ปุ่น หรือเหตุการณ์ในเรื่องอาจสะท้อนความคิด ความเชื่อ หรือค่านิยมของคนญี่ปุ่น

ประเด็นทางด้านสังคมในเชิงเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในหนังสือการ์ตูนก้นหอยมรณะ

อิโต้ จุนจิเป็นนักเขียนที่เกิดในปี 1963 และได้เขียนผลงานหนังสือการ์ตูนเรื่องก้นหอยมรณะขึ้นตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี 1998 ผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตของเวลาตั้งแต่ปี 1963 ถึง 1998 ที่ในช่วงเวลานี้อาจมีเหตุการณ์บางอย่างที่ผู้แต่งได้สะท้อนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อเรื่อง ซึ่งเหตุการณ์ในหนังสือการ์ตูนก้นหอยมรณะที่สะท้อนเหตุการณ์จริงอย่างเห็นได้ชัดคือ เหตุการณ์ภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แตกช่วงปี 1980 ที่ทำให้เกิดปัญหาคนไร้บ้านตามมา

เหตุการณ์ภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แตกช่วงปี 1980

เหตุการณ์นี้ทำให้สภาพเศรษฐกิจถดถอย ส่งผลให้บริษัททั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ประสบปัญหา จึงต้องปลดพนักงานออก ทำให้พนักงานเหล่านั้นกลายเป็นคนไม่มีงานทำ และส่วนหนึ่งได้กลายเป็นคนไร้บ้านและออกมาอาศัยตามสถานีรถไฟ สวนสาธารณะของเมืองต่าง ๆ

ในช่วงปี 1990 จำนวนคนไร้บ้านเพิ่มขึ้นอย่างมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งในปี 1999 จากการสำรวจของรัฐบาล พบว่ามีคนไร้บ้านมากถึง 20,451 คน

การใช้ชีวิตของคนไร้บ้านถึงจะมีการสังสรรค์ระหว่างคนไร้บ้านด้วยกัน แต่ปัญหาในการใช้ชีวิตก็มีอยู่หลายด้าน เช่นปัญหาด้านสภาพอากาศที่ร้อนจัดในฤดูร้อน และหนาวจัดในฤดูหนาว ปัญหาด้านสุขอนามัยที่ไม่ดี เพราะสภาพแวดล้อมสกปรก อาจเป็นแหล่งกำเนิดของโรคได้ และปัญหาความรุนแรงภายในกลุ่ม เพราะคนไร้บ้านมาอาศัยอยู่ในเขตเดียวกัน อาจมีปัญหาทะเลาะกัน และบางทีรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต (อาทินันท์ กาญจนดุล, 2546: 53)

เมื่อเปรียบเทียบเหตุการณ์ภาวะเศรษฐกิจถดถอยกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในหนังสือการ์ตูนก้นหอยมรณะ เหตุการณ์นี้ได้สะท้อนออกมาตั้งแต่ตอนที่ 12 ไต้ฝุ่นหมายเลข 1 เป็นต้นไป ไต้ฝุ่นอาจหมายถึงภาวะเศรษฐกิจถดถอยที่เกิดขึ้นในญี่ปุ่น พายุเศรษฐกิจลูกนี้ได้พัดเข้าถล่มเมืองคุโรอุซึ ครอบครัวของคิริเอะรวมถึงชูอิจิสูญเสียบ้าน พ่อของคิริเอะสูญเสียเตาเผาดินซึ่งเป็นอาชีพของตัวเอง คนอื่น ๆ ในเมืองย่อมได้รับผลกระทบจากพายุเศรษฐกิจลูกนี้เช่นกัน เมื่อทุกคนในเมืองไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีอาชีพ ไม่มีเงินจึงออกมารวมกลุ่มกันอยู่ในที่ ๆ เดียวกันคือห้องแถวร้างจึงสะท้อนปัญหาคนไร้บ้านจากภาวะเศรษฐกิจถดถอย

หลังจากพายุถล่มเมืองแต่กลับไม่ได้รับการช่วยเหลือเพราะคำสาปของเมืองทำให้คนนอกเมืองเข้ามาไม่ได้ หรือเข้ามาก็กลับออกไปไม่ได้ เหตุการณ์นี้สะท้อนปัญหาของคนไร้บ้านในเรื่องสวัสดิการสังคมที่ทุกคนมีสิทธิได้รับปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิต แต่คนไร้บ้านไม่สามารถรับสวัสดิการนี้ได้ เพราะไม่มีที่อยู่ที่แน่นอนสำหรับลงทะเบียนสิทธิสวัสดิการ

การที่คนในเมืองมาอาศัยอยู่รวมกันจนห้องแถวร้างแออัด แม้จะมีเรื่องเล็กน้อยอย่างมีสิ่งของตกใส่หัวก็เกิดปัญหาทะเลาะวิวาทกันได้ เหตุการณ์นี้สะท้อนปัญหาความรุนแรงภายในกลุ่มคนไร้บ้านจากการที่คนหมู่มากมาอาศัยร่วมกัน ต่างคนต่างที่มา ต่างนิสัยกันจึงอาจไม่ลงรอยกัน นอกจากนี้ไม่ได้มีเพียงแต่การทะเลาะวิวาทหรือใช้ความรุนแรงกันในกลุ่มคนไร้บ้านในห้องแถว

เท่านั้น แต่แก๊งผีเสื้อที่อยู่นอกห้องแถวก็ยังมาเป่าลมพายุซัดคนในบ้าน เหตุการณ์นี้สะท้อนปัญหาการคุกคามจากภายนอก เช่นคนไร้บ้านการถูกทำร้ายจากกลุ่มวัยรุ่น

ประเด็นทางด้านสังคมที่ปรากฏในตัวละคร

หนังสือการ์ตูนก้นหอยมรณะเป็นหนังสือที่เขียนโดยนักเขียนชาวญี่ปุ่น ตัวละครในเรื่องเป็นชาวญี่ปุ่น และสถานที่ในการดำเนินเรื่องแม้จะเป็นเมืองที่สมมุติขึ้นมาแต่ชื่อเมืองก็เป็นภาษาญี่ปุ่น จึงวิเคราะห์ได้ว่าอิทธิพลทางวัฒนธรรม ประเพณี ปรัชญา ความเชื่อ ค่านิยมของญี่ปุ่นย่อมปรากฏขึ้นในหนังสือการ์ตูนเล่มนี้ โดยอิทธิพลดังกล่าวได้ปรากฏขึ้นในตัวละครดังนี้

พ่อของคิริเอะ

พ่อของคิริเอะมีบทบาทในตอนเตาเผาประหลาด เขาเป็นช่างฝีมือปั้นดินเผา และได้ไปแสดงผลงานที่ศูนย์วัฒนธรรม และได้รับคำชมว่าผลงานครั้งนี้ของเขาเปลี่ยนแนวไปมาก ทำให้สามารถมองได้ว่าพ่อของคิริเอะอาจจะอยู่ในกลุ่มแวดวงการศิลปะและผู้ชื่นชอบในงานศิลปะ

ในแง่ของสังคม ที่ญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับ “กลุ่ม” และในคำว่ากลุ่มนี้ได้มีความสำนึกในเรื่อง “กิริ” ซึ่งหมายถึงการกระทำที่เกิดจากความคาดหวังของกลุ่ม และ “นินโจ” หมายถึงความรักที่มีต่อครอบครัว(อรรถจักร สัตยานุรักษ์, 2548: 101) จากบทบาทพ่อของคิริเอะที่เป็นนักศิลปะ เชาอาจจะได้รับความคาดหวังจากผู้ชมงานว่าผลงานนั้นจะต้องดี เขาจึงหมกหมุ่นอยู่กับการปั้นดินเผาและเฝ้าเตาเผาถึง 2 วันติด โดยไม่ยอมรับความช่วยเหลือของครอบครัวที่อาสาจะช่วยเฝ้าเตาเผาให้ เพราะความสำคัญของกลุ่มทำให้พ่อของคิริเอะสำนึกในกิริมากกว่านินโจ นอกจากนี้ยังสะท้อนถึงลักษณะการทำงานของคนญี่ปุ่น ที่ทำงานหนักมากเกินไปจึงถูกเรียกว่า workaholic(อรรถจักร สัตยานุรักษ์, 2548: 151)

คาสึโนริและโยริโกะ

คาสึโนริและโยริโกะและครอบครัวของทั้งสองมีบทบาทในตอนมนุษย์เกลียว ในตอนนี้ได้สะท้อนในเรื่องการแยกออกไปมีคู่ครองของสังคมญี่ปุ่น

ในตอนจบของตอนนี้คาสึโนริและโยริโกะได้รับความช่วยเหลือจากคิริเอะและชูอิจิหลบหนี และพวกเขาสองคนม้วนตัวพันกันจะไม่แยกจากกันอีกและออกไปยังทะเล จึงสะท้อนถึงการหาคู่ครองผ่านวิธีพ่อสื่อแม่สื่อ และเมื่อตกลงจะคบหรือแต่งงานกันแล้วก็จะแยกจากครอบครัวออกไปสร้างบ้านใหม่ และการม้วนตัวพันกันสะท้อนถึงผู้หญิงญี่ปุ่นที่แต่งงานแล้วทุกอย่างจะทุ่มให้กับหน้าที่ความเป็นภรรยาและแม่ไปตลอด (อรรถจักร สัตยานุรักษ์, 2548: 158)

เซกิโนะ

เซกิโนะมีบทบาทในตอนผมทรงก้นหอย เป็นตัวละครที่ชอบโดดเด่นเกินคนอื่น ซึ่งนิสัยของเซกิโนะนั้นตรงข้ามกับค่านิยมทั่วไปของญี่ปุ่นคือคนญี่ปุ่นจะทำไมตัวโดดเด่น มีข้อดีอะไรก็จะไม่นำมาอวดกับผู้อื่น เพราะการอวดถือว่าเป็นการไม่ให้เกียรติกัน ไม่ทำตัวแตกต่างจากคนอื่นเพราะจะทำให้รอบข้างไม่ชอบ นอกจากนี้ยังมีสุภาษิตว่า 出る杭は打たれる (derukaiwa utareru) แปลว่าลิ่มที่โผล่มาจะถูกตอก มีความหมายอย่าทำตัวเด่นจะเป็นภัย การกระทำของเซกิโกะที่อยากจะโดดเด่นเกินกว่าคิริเอะ และขัดแย้งกับสังคมญี่ปุ่น จึงทำให้เธอพบกับจุดจบ

ยามางุจิ มิทสึรุ

ยามางุจิ มิทสึรุมีบทบาทในตอนกล่องต๊กกะใจ ตัวละครของมิทสึรุ เป็นตัวละครที่ชอบเรียกร้องความสนใจ และกล้าที่จะบอกชอบคิริเอะในที่สาธารณะ แม้กระทั่งบนสะพานลอยกลางเมือง ซึ่งลักษณะนิสัยของมิทสึรุ เป็นนิสัยที่ตรงข้ามกับคนญี่ปุ่นทั่วไปและเป็นลักษณะนิสัยที่คนญี่ปุ่นไม่ชอบ ซึ่งลักษณะนิสัยคนญี่ปุ่นคือไม่แสดงความรักในที่สาธารณะ สำหรับคู่รัก เมื่ออยู่ในที่สาธารณะก็จะมีกริยาที่สุขุม ไม่จับมือถือแขนกัน หรือไม่คุยในเชิงลักษณะคู่รัก และคนญี่ปุ่นเป็นคนขี้อาย จะไม่แสดงออกว่าชอบใครรักใคร(กาญจนา อิจิมา, 2564)

การนำตัวละครอย่างมิทสึรุมามีบทบาท ผู้วิจัยคิดว่านักเขียนนำการกระทำที่ขัดแย้งกับคนทั่วไปสังคมมาใส่ในตัวละคร และทำให้ตัวละครนั้นพบจุดจบ เพื่อแสดงถึงว่าการกระทำของมิทสึรุนั้นไม่สมควร

คาตายาม่าและสึมุระ

คาตายาม่าและสึมุระมีบทบาทในตอนมนุษย์ก้นหอย ซึ่งในตอนนี้ได้แฝงสังคมญี่ปุ่นอยู่ 2 ลักษณะคือสังคมแห่งความเร่งรีบ และสังคมแห่งการกลั่นแกล้ง โดยคาตายาม่าเป็นตัวแทนของคนที่ทำอะไรชักช้า จนกลายเป็นหอยทาก ตรงข้ามกับสังคมเร่งรีบของญี่ปุ่นที่ในในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้นกำลังพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็ว

อีกตัวละครคือสึมุระ เป็นตัวละครที่คอยกลั่นแกล้งคาตายาม่าอยู่เสมอ สะท้อนสังคมแห่งการกลั่นแกล้งในญี่ปุ่น การกลั่นแกล้งเป็นเรื่องที่แย่ มีกระทั่งเด็กที่ถูกแกล้งฆ่าตัวตาย ในอดีตสาเหตุที่ถูกแกล้งคือลักษณะของร่างกายอย่างเช่นตัวเตี้ย ขาสั้น อ้วน แต่ในปัจจุบันคนที่มีลักษณะเด่นหรือความสามารถอย่างเช่นสามารถเล่นเปียโนได้ พูดภาษาอังกฤษได้ก็ตกเป็นเหยื่อการกลั่นแกล้งเช่นกัน(หทัยวรรณ เจียมกีรติกานนท์, 2563: 2)

จิเอะ

จิเอะมีบทบาทในตอนผีเสื้อ เป็นนักข่าวหญิงที่เป็นถึงนักข่าวภาคสนาม เข้ามาทำข่าวในเมืองคุโรอุซึที่โดนคำสาปก้นหอยมรณะ ซึ่งโดยปกตินักข่าวภาคสนามจะไม่ค่อยเป็นผู้หญิง ตัวละคร

ของจิเอะหากมองในแง่มุมของบทบาทของสตรีในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ผู้หญิงได้เริ่มมีบทบาทมากขึ้นจากการขยายโอกาสให้ผู้หญิงรับการศึกษา และการเรียกร้องสิทธิสตรี และผู้หญิงเริ่มทำงานนอกบ้านมากขึ้น สามารถทำงานที่ผู้ชายทำได้ ในฐานะเป็นส่วนประกอบของบริษัท และยังสามารถเป็นผู้นำในบริษัทได้ (อรรถจักร สัตยานุรักษ์, 2548: 165)

นอกจากนี้หากมองในแง่มุมจากเหตุการณ์สมัยใหม่คือเหตุการณ์ #MeToo ในปีพ.ศ.2558 ที่นักข่าวหญิงในญี่ปุ่นชื่อว่าอิโตะ เธอตกเป็นเหยื่อข่มขืน โดยปกติแล้วผู้หญิงไม่กล้าจะแจ้งความหากถูกข่มขืนหรือล่วงละเมิดทางเพศ แต่อิโตะได้เริ่มแจ้งความและกล้าต่อสู้กับคดีความ

ผู้วิจัยมองว่าจิเอะเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสตรี เพราะในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วผู้หญิงจะเป็นแม่บ้านแบบเต็มตัวเพื่อให้สามีได้ทำงานนอกบ้านเต็มตัวเช่นกัน แต่ในขณะเดียวกันเศรษฐกิจที่ขยายตัวทำให้ผู้หญิงมีสิทธิมากขึ้น เกิดอาชีพที่ต้องการผู้หญิงมากขึ้น ผู้หญิงได้รับการศึกษาและอยู่เป็นโสดมากขึ้น ผู้หญิงจึงไม่จำเป็นที่จะต้องแต่งงานเป็นแม่บ้านเต็มตัวอีกต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นเรื่องก้นหอยมรณะทั้งสามเล่ม ในการวิเคราะห์องค์ประกอบทางวรรณกรรม ด้านโครงเรื่องได้นำเสนอปมความขัดแย้งต่าง ๆ ของตัวละคร ทั้งปมความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับสิ่งเหนือธรรมชาติก็คือคำสาปก้นหอยและความขัดแย้งระหว่างตัวละครด้วยกันเอง โดยความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทั้งสองได้นำไปสู่จุดจบของตัวละครคือไม่มีใครสามารถเอาชนะคำสาปได้ ด้านตัวละครพบว่าตัวละครเอกมีส่วนทำให้เนื้อเรื่องดำเนินเรื่องต่อไปได้ตั้งแต่ต้นจนจบ ส่วนตัวละครที่โดนคำสาปพบว่าตัวละครเหล่านี้เป็นตัวแทนของคนหรือกลุ่มคนต่าง ๆ และหากมองในเชิงสังคมตัวละครเหล่านี้เป็นตัวละครที่เป็นด้านตรงข้ามกับสังคม มีลักษณะนิสัยที่ขัดแย้งกับค่านิยมสังคมญี่ปุ่น คำสาปจึงเป็นเหมือนจุดด่างพร้อยของคนในสังคม

ด้านฉากพบว่าสถานที่ต่าง ๆ ในเรื่องได้กำหนดอาณาเขตให้กับตัวละครให้เมืองเป็นสถานที่ปิดตายและทำให้เนื้อเรื่องดำเนินต่อไป ส่วนบรรยากาศในเรื่องที่ใช้ลายเส้นอันเป็นเอกลักษณ์ของอิโต้ จุนจิซึ่งเป็นสิ่งที่โดดเด่นอย่างมากที่ทำให้นักอ่านหน้าใหม่เพียงแค่เห็นภาพ และสนใจภาพแนวสยองขวัญสามารถตัดสินใจซื้อได้ไม่ยาก

ด้านประเด็นเกี่ยวกับวัยรุ่นพบว่าตัวละครส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นทั้งหมดจึงมีการกระทำแบบวัยรุ่น ซึ่งการกระทำบางอย่างของวัยรุ่นได้นำไปสู่การพบเจอกับคำสาป หากเทียบกับชีวิตจริง วัยรุ่น

เป็นวัยที่กำลังสนใจในเรื่องตัวเอง และสิ่งรอบข้างเท่า ๆ กัน หรือบ้างก็สนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเกินไป อาจทำให้พบกับความผิดพลาดได้

ด้านประเด็นเกี่ยวกับสังคมญี่ปุ่นพบว่าในช่วงชีวิตของอิโต้ จุนจิ เกิดเหตุการณ์สำคัญอย่างภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แตก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ประกอบกับนิสัยของตัวนักเขียนที่มักมองสิ่งต่าง ๆ รอบข้างนำมาตีความหรือสร้างสัญลักษณ์แทนสิ่งนั้น ๆ จึงอาจเป็นแรงบันดาลใจในการเขียนหนังสือการ์ตูนของเขาได้

บรรณานุกรม

กาญจนา อิจิมะ. (2563). **5ข้อควรรู้ก่อนมีแฟนญี่ปุ่น.** เข้าถึงเมื่อ 8 มกราคม 2564. เข้าถึงได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=Vw_5GyicyTs

กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2522). **วรรณคดีวิจารณ์.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขวัญจิต นุชชำนาญและคณะ. (2556). **ความเชื่อเหนือธรรมชาติและการสร้างภาวะเหนือธรรมชาติในนวนิยายของกิ่งฉัตร.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จุนจิ,อิโต้. (2542). **ก้นหอยมรณะ.** แปลโดย เกรียงศักดิ์ ลวางกูล. กรุงเทพฯ : NED Club.

ฉัตรรวี เสนธนิสศักดิ์. (2560). **พล็อตแหวะนี้คุณได้แต่ใดมา? อ่าน Junji Ito และที่มาของความหลอนสุดพิสดาร.** เข้าถึงเมื่อ 24 ตุลาคม 2563. เข้าถึงได้จาก https://thematter.co/life/junji-ito-horror-manga/37122

ชัตสุณี สินธุสิงห์. (2532). **วรรณคดีทัศนา.** กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2550). **มังงะ คลาสสิก.** กรุงเทพฯ : มติชน

ปรานต์ณัชธิดา เจ้าสินเจริญ. “ศึกษาภาษา กลวิธีการเขียนและเนื้อหาหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแปลไทยชุดยอดนักสืบจิ๋วโคนัน.” **วารสารมนุษยศาสตร์ ฉบับบัณฑิตศึกษา** 4, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2558): 102-110.

พรพิมล เจียมนาคินทร์. (2539). **พัฒนาการวัยรุ่น.** กรุงเทพฯ : คอมฟอร์ม

ภาคภูมิ วาณิชกะ. (2559). **สัตว์ประหลาดและมนุษย์: ความสยอดสยองเบื้องหลังมังงะสยองขวัญของอิโต้จุนจิ.** ม.ป.ท.

ศิริพันธ์ ถาวรทวีวงษ์. (2553). **ประชากรศาสตร์.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สุมาลี ลิ้มประเสริฐ. (2557). **“การอ่านบันเทิงคดี.” ในการใช้ภาษาไทย** นครปฐม : ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร

หทัยวรรณ เจียมกีรติกานนท์. (2563). “การศึกษาของประเทศญี่ปุ่น.” เอกสารประกอบรายวิชา 450 229 ภาควิชาภาษาปัจจุบันตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อรรถจักร สัตยานุรักษ์. (2548). **Japanization.** กรุงเทพฯ : openbooks

อาทินันท์ กาญจนดุล. “ปัญหาสังคมในปัจจุบันของประเทศญี่ปุ่น.” **ญี่ปุ่นศึกษา** 20, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2546): 39-64.

Andi. (2562). **The Horrifying Appeal of Junji Ito.** เข้าถึงเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2564. เข้าถึงได้จาก https://the-artifice.com/junji-ito/

BANLUEBOOKS. (2559). **เอ๊ะ! มังงะคืออะไร แบบไหนเรียกมังงะได้บ้าง**. เข้าถึงเมื่อ 7 ตุลาคม 2562. เข้าถึงได้จาก https://minimore.com/b/O4UnT/4.

Priewpan Saenlawan. (2563). **JUNJI ITO: ลายเส้นที่วาดความหวาดกลัวให้กับเหล่านักอ่านการ์ตูนสยองขวัญ.** เข้าถึงเมื่อ 24 ตุลาคม 2563. เข้าถึงได้จาก https://wministry.com/junji-ito-king-of-horror-manga-and-how-he-create-his-works/

School Team. (2562). **[Problem Insight] การกลั่นแกล้งกันในเด็กและเยาวชน.** เข้าถึงเมื่อ 3 มีนาคม 2564. เข้าถึงได้จาก https://www.schoolofchangemakers.com/knowledge/22482/